

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства на тему:
«Каламбур в англійськомовних жартах про коронавірус: перекладознавчий аспект
(на матеріалі медійного дискурсу)»

Студентки групи МПа 04-21
заочної форми навчання
факультету германської філології і перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Сребнюк Вікторії Вікторівни

Допущена до захисту
« ____ » ____ 2022 року

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Мелько Х.Б.

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title:

"Pun in English jokes about Coronavirus: translation aspect (based on media discourse)"

Group MPa 04-21

School of German philology and translation

Educational Programme Translation

Studies: Specialized Translation

(English and Second Foreign Language)

Majoring 035 Philology

Victoria V. Srebniuk

Research supervisor:

Head of the Department of Theory and

Practice of translation from English

Associate Professor Melko Kh.B.

Kyiv – 2022

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови доц. Мелько Х.Б.
Сребнюк Вікторія Вікторівна

(ПІБ студента)

II курсу другого (магістерського) рівня вищої
освіти, денної форми здобуття освіти,
групи МПа04-21
факультету перекладознавства,
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-орієнтований
переклад (англійська мова і друга іноземна мова)
Контактний телефон: +44 786 721 0067

З А Я В А

Прошу допустити мене до захисту кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства на тему «Каламбур в англійськомовних жартах про коронавірус: перекладознавчий аспект (на матеріалі медійного дискурсу)» в екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти ступеня «магістр». Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Мелько Х.Б.

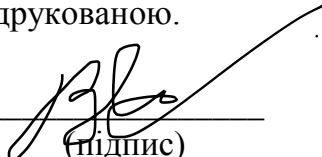
(посада, ПІБ).

Ознайомена з Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти).

Даю дозвіл на перевірку моєї кваліфікаційної роботи на академічний плагіат. Повідомлений / повідомлена, що в разі наявності рівня оригінальності кваліфікаційної роботи менше 75 % вона не буде допущена до захисту, а я буду відрахована з Університету за невиконання індивідуального навчального плану.

У разі допуску моєї кваліфікаційної роботи до захисту даю дозвіл на розміщення цієї роботи в репозитарії Університету.

До цієї заяви додаю один примірник кваліфікаційної роботи в паперовому вигляді і електронний варіант цієї роботи. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

(підпис)

Сребнюк В.В.
(ПІБ)

« ___ » _____ 2020 р.

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) II курсу групи МПа04-21 факультету германської філології та перекладознавства КНЛУ

Сребнюк Вікторії Вікторівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

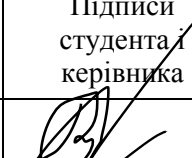

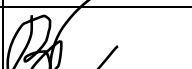
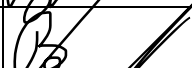

Тема роботи «Каламбур в англійськомовних жартах про коронавірус:

перекладознавчий аспект (на матеріалі медійного дискурсу)»

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Мелько Х.Б.

Дата видачі завдання «10» вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	07 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) II курсу групи МПа04-21 факультету германської філології та перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Сребнюк Вікторії Вікторівни
(ПІБ студента)

за темою «Каламбур в англійськомовних жартах про коронавірус:
перекладознавчий аспект (на матеріалі медійного дискурсу)»

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — <i>загалом 10 балів</i> (усі компоненти присутні – 10, один компонент відсутній – 5, декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, поодинокі огріхи у форматуванні – 8, незначні помилки в оформленні – 6, значні помилки в оформленні – 4, оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки у формулюваннях – 6, суттєві помилки у формулюваннях – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, несуттєві помилки у формулюваннях – 8, недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6, відсутній критичний аналіз наукових праць – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6, суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4, відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6, суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4, відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, неповне висвітлення результатів дослідження – 6, часткове висвітлення результатів дослідження – 4, не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів:

_____
(ПІБ рецензента)

_____
(підпис рецензента)

” ___ ”

_____ 2022 р

ЗМІСТ

ВСТУП	9
--------------------	---

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КАЛАМБУРУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	13
---	----

1.1 Каламбур: поняття, структура, класифікація	13
--	----

1.2 Перекладацькі стратегії відтворення каламбуру	19
---	----

1.3. Особливості функціонування каламбуру в медійному дискурсі	24
--	----

Висновки до розділу 1	30
-----------------------------	----

РОЗДІЛ 2

КЛАСИФІКАЦІЯ КАЛАМБУРІВ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЖАРТАХ ПРО КОРНАВІРУС	34
---	----

2.1 Функціонування каламбурів, що мають лексичну основу	34
---	----

2.2 Функціонування каламбурів, що побудовані на фразеологізмах	43
--	----

2.3 Функціонування каламбурів, які мають фонетичну основу.....	48
--	----

Висновки до розділу 2	51
-----------------------------	----

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ КАЛАМБУРІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЖАРТІВ ПРО КОРНАВІРУС	52
---	----

3.1 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою лексичних трансформацій	52
---	----

3.2 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою граматичних трансформацій	64
---	----

3.3 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою фонетичних трансформацій	69
--	----

Висновки до розділу 3	74
-----------------------------	----

ВИСНОВКИ	76
-----------------------	----

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
---	----

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	85
ДОДАТКИ	86
SUMMARY.....	103

ВСТУП

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства присвячена дослідженню концепту каламбуру в англійсько-українськомовних перекладах жартів про коронавірус. Каламбур – лексичний еквівалент, який не так легко перекласти, тому проблема перекладу гри слів є постійною проблемою авторів. Немає цілеспрямованого підходу до вирішення цієї проблеми. Автор, при перекладі каламбуру завжди прагне зберегти свій індивідуальний стиль – це одне з основних завдань перекладу. Компонентом даного стилю автора і є каламбур, тобто образотворчі засоби мови. Отже, каламбур не є словниковим засобом мови як прислів'я чи приказки, його створює сам автор. Відсутність каламбуру у словниковому запасі мови передбачає її творче відтворення перекладачем у тексті. Внаслідок цього у перекладі доводиться вдаватися до замінів. Так само проблема передачі каламбуру можлива у тому випадку, коли використання перекладного каламбуру пов'язане з порушенням норм перекладу мови та стилістичної єдності оригіналу та перекладу. І тоді перед перекладачем стоїть завдання передати каламбур в оригіналі будь-якою ціною. У зв'язку з цим слід визначити межі творчості перекладача. Вживанням перекладачем каламбуру, побудованого на компонентах із власною словниковою семантикою прийнятно лише за передачі того ж прийому автора твору, або у разі неможливості, вдаватися до іншого типу каламбуру. Часто перекладач таким шляхом намагається полегшити своє завдання або не бажає чи не вміє користуватися багатством мови перекладу. Такі випадки є результатом недотримання естетичного критерію перекладу, що має першорядне значення під час перекладу творів художньої літератури іншою мовою.

Актуальність роботи полягає в тому, що наука про переклад постійно розвивається та вдосконалюється. У зв'язку з цим, вимоги до якості перекладу з боку фахівців та читачів зростають. Функціонально правильний переклад

каламбуру – один із показників адекватності перекладу твору в цілому. Роботі перекладача у цьому напрямі може допомогти знання найімовірніших видів передачі даного каламбуру.

Метою дослідження є аналіз каламбурів, які в англійськомовних жартах про коронавірус за класифікаціями щодо їх створення. За досягненні цієї мети вирішуються такі **завдання**:

- дослідити існуючий теоретичний матеріал щодо проблеми.
- розглянути класифікації каламбурів.
- проаналізувати оригінали речень та їх переклади за кожним типом каламбурів з урахуванням теоретичних положень щодо цих видів в англійськомовних жартах про коронавірус.
- провести аналіз найімовірніших шляхів перекладу різних типів каламбурів в англійськомовних жартах про коронавірус.

Матеріал дослідження – це становлять 100 речень, де представлено лексичні одиниці на позначення каламбуру в англійськомовних жартах про коронавірус.

У ході дослідження використовувалися наступні **методи**: описовий метод виділення одиниць аналізу – фонем, морфем, лек-сем, конструкцій тощо; членування виділених одиниць ,поділ речення на сло-всполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки; класифікація й інтерп-ретація виділених одиниць.

Метод контекстуального аналізу, який слугує для уточнення функцій певного стилістичного засобу в кожному конкретному контексті; Контрастивний метод виявлення розбіжностей між перекладом художніх засобів в ориганлі тексту та українському перекладі.

Перекладознавчий аналіз, який передбачає зіставлення оригінального тексту з текстом перекладу, що дозволяє отримати дані про ступінь близькості

змісту та структури оригіналу й перекладів, способи досягнення еквівалентності та перекладацькі трансформації;

Метод кількісних підрахунків для отримання кількісних характеристик досліджуваного матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що визначено системно-структурну організацію концепту каламбуру в англійсько-українськомовних жартах про коронавірус; уточнено теоретичні положення щодо концепту каламбуру як лінгвістичної одиниці, так як таке явище як «коронавірус» виникло доволі недавно і тільки почало досліджуватися, звідси й каламбури які стосуються цієї теми – матеріал новітній, тобто результати нашого дослідження не є застарілим, а навпаки – новими, яких у сучасному перекладознавстві досліджено зовсім невелику кількість. А також, здійснено спробу встановити еквівалентну й трансформаційну презентацію концепту каламбуру в англійсько-українськомовних перекладах жартів про коронавірус.

Практичне значення одержаних результатів: практичне значення одержаних результатів передбачає їх використання для подальшого вирішення практичних проблем перекладу, в розробці питань теорії і практики перекладу, при вивченні англо-українських літературних взаємозв'язків, у викладанні нормативних курсів зі вступу до перекладознавства, теорії й практики перекладу, порівняльної стилістики, а також спецкурсів з різних аспектів художнього перекладу.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу. Повний обсяг роботи – 104 сторінки, основний зміст викладено на 85 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, сформульовано мету, визначено основні завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну одержаних

результатів, методи дослідження, практичне значення одержаних результатів, указано форми апробації та структуру роботи.

Перший розділ кваліфікаційної роботи магістра «Теоретичні засади вивчення каламбуру в сучасній лінгвістиці та перекладознавстві») присвячено теоретичними засадам вивчення концепту каламбуру як лінгвістичної одиниці, зокрема з орієнтацією на організацію його лексико-семантичного поля, концепту каламбуру як перекладознавчої одиниці, концепту каламбуру у контексті медійного дискурсу.

Другий розділ кваліфікаційної роботи магістра «Класифікація каламбурів в англійськомовних жартах про коронавірус» присвячено характеристиці різних класифікацій та функціонувань концепту каламбур.

Третій розділ кваліфікаційної роботи магістра «Відтворення каламбурів при перекладі жартів про коронавірус» присвячено методам відтворення концепту каламбур в англійсько-українськомовних перекладах медійного дискурсу.

У **загальних висновках** викладено здобуті у дослідженні наукові та практичні результати дослідження та визначені перспективи подальших пошуків в обраному напрямі.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КАЛАМБУРУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Каламбур: поняття, структура, класифікація

Ще з середини ХХ ст. увагу науковців привертає до себе такий стилістичний прийом як «каламбур» (інші назви – «гра слів» або «мовна гра») [16]. Дослідженню цього мовного явища приділяють увагу як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких: Л.С. Макарова, Є.Н. Долуденко, С.І. Влахов, С.П. Флорін, В.В. Виноградов, А.М. Гвоздєв, А.І. Єфімов, Б.Ю. Норман, Є.В. Максименко, А.А. Терещенков, А.О. Щербіна та інші. Проте даний прийом ще й досі вважається недостатньо дослідженим, що породжує певні суперечки та викликає труднощі при перекладі. Основним дискусійним питанням поміж науковців залишається питання тотожності понять «мовна гра» та «каламбур»: одні вважають, що ці поняття є синонімами одного й того ж стилістичного прийому (В.С. Виноградов, В.І. Даль, О.О. Щербина), а інші є прибічниками думки про те, що ці терміни мають певні розбіжності в своїх визначеннях (вважається, що «каламбур» має вужче значення, ніж «мовна гра»). Представником останніх є А.П. Московський, який розділяє ці поняття за сферою вживання: в його уявленні, «каламбур» - це лінгвістичний термін, а «гра слів» - загальноповживаний вираз [29; 66].

Етимологія слова «каламбур» не з'ясована. Історично існували різні варіанти його написання: *calambour*, *calembourg* [32: 16–17]. Термін пов'язують з назвою міста Калемберг або з Калембергом з Весталії, що жив в часи Людовіка XIV, паризьким аптекарем Каламбуром та іншими [54]. Існує припущення, що слово «каламбур» походить від італійського виразу «*calamoburlare*» - жартувати пером [57]. Каламбур як стилістична одиниця не

розглядається в літературних довідниках ні в числі тропів [17], ні серед риторичних фігур, але входить до складу семантичних фігур мови, поряд з такими прийомами, як антитеза, порівняння і оксюморон. Хоча останні два в «Літературному енциклопедичному словнику» відносяться до тропів. Існує думка, що каламбур неправильно відносити до тропів, чи до риторичних фігур, тому що це не стилістичний прийом, а особливий жанр художньої мови, малоформатний літературний твір, який можна поставити в один ряд з прислів'ям, приказкою, афоризмом, загадкою і т.д., оскільки він здатен існувати всередині іншого, більшого жанру. Не випадково Б.Ю. Норман ставить це явище в один ряд із словесним гумором, анекдотом [30;11].

Перша спроба створити узагальнену схему належить В.С. Виноградову [6]. Згідно з його схемою, каламбур складається з двох компонентів: лексичної основи(опорний компонент, стимулятор), що дозволяє почати гру, і "перекрутня" (результат, результуючий компонент), що робить каламбур завершеним. Ця схема нам здається привабливою своєю простотою і наочністю, але, як кожна схема, вона дає лише приблизне уявлення про каламбур як одиницю перекладу; ймовірно, ускладнених форм - про які також згадує автор - більше, ніж основних, двокомпонентних [61: 133]. Термін «стимулятор», так як опорний компонент грає, мабуть, пасивну роль, будучи лише повісткою в своєрідній «передкаламбурній ситуації», де роль стимулятора належить радше другому компоненту, діючому на зразок пускового механізму, який активізує опорний компонент, виводячи його зі стану нейтральності. І ще один момент, на наш погляд, дуже важливий: роль другого компоненту нерідко грає не одна точно визначена мовна одиниця, а контекст, і навіть більше того - його елементи, що маються на увазі [69: 207–208].

Схема, запропонована в згаданій роботі, має певні недоліки. В ній, за справедливою думкою С.Н. Флоріна і С.К. Влахова [39], неточно визначено роль обіграного елемента каламбуру і повністю ігнорується роль контексту.

Також існує інша схема каламбуру, в якій розглядаються інші сторони цього явища, які не були розглянуті у вищезгаданій схемі. Каламбур подано у вигляді ядра і базисного контексту. До складу ядра входять мінімум два елементи, об'єднані однаковою чи схожою фонетичною (графічною) формою і різні за змістом. Базисний контекст розглядається як мінімальна необхідна умова реалізації елементів ядра в каламбурі. Тобто, порівнюючи з першою схемою, ядро є «перекрутнем», а базисний контекст - стимулятором каламбуру. Головним недоліком даної схеми є складність для сприйняття і неможливість використання цієї схеми при розгляданні не омонімічних каламбурів. Отже, ми розглянули дві найпоширеніші схеми структури каламбуру. Вони дають лише приблизне уявлення про явище каламбуру, адже неможливо розглянути усі випадки створення каламбуру у двох схемах [39].

Задля отримання цілісної картини сутності каламбуру та зручності ретельнішого його вивчення вченим необхідно було виокремити типи цього мовного явища. Сьогодні існують різноманітні класифікації каламбурів. Перша спроба належить німецькому лінгвісту Л. Райнерсу. Він визначив чотири форми каламбуру: 1) гра слів, на основі двозначності одного слова; 2) гра слів, на основі співзвучності двох слів; 3) гра слів, при якій тільки частина одного слова схожа з іншим; 4) гра слів, при якій подібність звучання досягається за допомогою перевертання речення [44: 45]. Відомий дослідник каламбуру, бельгієць

Д. Делабастіта виділяє два типи каламбурів – горизонтальний та вертикальний. При горизонтальному каламбурі багатозначна мовна одиниця з'являється в тексті декілька раз, спочатку з одним значенням, а потім – з іншим. Вертикальний каламбур, в свою чергу, реалізує кілька значень мовної одиниці, вживаючи її лише один раз [52: 194]. Розповсюджена класифікація представлена болгарськими лінгвістами С.П. Флоріним та С.І. Влаховим, за трьома категоріями: 1) ті, що мають фонетичну основу; 2) ті, що мають

лексичну основу; 3) ті, що побудовані на фразеологізмах [8: 292]. Вважаємо за потрібне розглянути її більш детально. Існування фонетичного рівня пояснюється тим, що задля передачі каламбуру з мови оригіналу мовою перекладу, потрібно підшукати нову мовну форму, тобто перевиразити саму форму оригіналу – фонетичну і / або графічну. Прикладами омофонів (співзвуччя) в українській мові можуть бути слова *спить*ся (дієслово) – *спиця* (іменник). Омофони в англійській мові – *board* (дошка) – *bored* (знуджений); *right* (правий) – *write* (писати) (CD).

Ця група включає в себе також пароніми – стилістична фігура, яка полягає в постановці поруч слів, близьких за звучанням, але різних за значенням [9: 164]. Приклади в українській мові – *громадський* (що стосується суспільства, громади чи окремого колективу) та *громадянський* (що стосується громадянина як члена суспільства); *дружний* (який відбувається одночасно, злагоджено та спільно) і *дружній* (який ґрунтується на дружбі). Англійські приклади – *economical* (економічний) та *economical* (економний) [61]. Паронімічний каламбур створюється за рахунок зіткнення двох значень слів – прямого (нейтрального) та переносного (іронічного). «*Він вважав себе людиною поверхневою. Любив поверхні. Почувався на них впевнено*».

Друга категорія каламбурів – лексична, викликає у дослідників суперечки з приводу можливості перекладу. С.І. Влахов та С.П. Флорін надають класифікацію каламбурів на лексичному рівні:

1) Гра слів, заснована на їх «уламках» (засновані на співзвуччі) – це звукова схожість слів, семантика яких «дотепно перехрещується», незалежно від того, незбиране це слово або його «уламок» [44: 51].

2) Каламбури, засновані на багатозначності (полісемії). Полісемія (від грецького слова «*poly*» – багато і «*sema*» – знак) означає здатність слова мати одночасно кілька значень, вказуючи на різні класи предметів, явищ, дій, процесів, ознак і відносин [1: 63]. Завдяки полісемії одна і та ж словесна форма

може мати різний смисловий зміст, і при реалізації відразу двох значень може виникнути каламбур. На полісемії слова будуються, мабуть, найбільш типові і численні з лексичних каламбурів. Приміром, слово «ключ» в різних контекстах може означати зграю птахів, нотний знак, інструмент тощо. А англійське слово «*bright*» ми можемо перекласти як «*світлий*» або «*розумний*» (СУМ; ТОСТТЕЛ). Деякі слова в англійській мові в різних реченнях можуть виступати різними частинами мови (*bear* – *ведмідь*; *нести*, *вистримувати*) (СУМ; ТОСТТЕЛ). Розглянемо на прикладі: «*Where do fish learn to swim? They learn from a school*». В даному контексті перше значення слова «*school*» – школа, проте «*schooloffish*» також перекладається як «*зграя риб*», що й виступає в цьому прикладі ядром каламбуру.

3) Каламбури засновані на омонімії. Омонімія (від грецького «*omos*» – однаковий і «*onyms*» - ім'я) – збіг у написанні і звучанні слів, різних за значенням, полягають в тому, що деякі слова, що звучать однаково з тих чи інших причин, ніколи не мали між собою внутрішньої семантичної зв'язку або вже зруйнували її [13]. Так, англійське «*close*» може одночасно означати «*близько*» або «*зачинений*», в залежності від вимови літери «*s*». А значення українського слова «*гладкий*» залежить від його наголосу: *гладкий* означає «*рівний*», але *гладкій* – «*повний*» (СУМ; ТОСТТЕЛ).

4) Каламбури, засновані на okazіonalізмах. Термін «*оказіоналізм*» утворений від іменника «*оказія*», що означає «*добра нагода для кожної справи*» [14]. Цей термін використовується як збірний для таких мовних явищ, як неологізм, дитяча (народна, уявна, помилкова) етимологія і архаїзми в новому переосмисленні. Інколи трапляється так, що okazіоналізми стають загальноживаними (як, наприклад, слова «*робот*» або «*чинник*», які, будучи спочатку okazіоналізмами, набули статусу загальномовних слів), проте як правило вони не стають одиницею активної лексики, оскільки були доцільні в індивідуальному, навіть одноразовому, середовищі [67: 196—197]. Так,

наприклад, І. Жиленко створила «інфатилін»: *А, отже, нормальним є аномальне...// І стрілка за коміром, мов остюк, поколює... // Вколює інфателін. // Якась безпроблемність морозиво-карамельна.* Поетеса, намагаючись передати апатичний стан головного героя, створює назву ліків, відштовхуючись від ефекту, який вони мають на організм людини, а саме інфантильність (ADOS).

5) Каламбури, засновані на антонімії. Ю.С. Маслов визначає антонімію як протилежність значень слів, а антитезу – як протиставлення слів на рівні пропозиції [27: 156].

6) Каламбури засновані на синонімії.

7) Каламбури, засновані на енантіосемії – це здатність лінгвістичної одиниці поєднувати в своїй структурі протилежні значення [13: 6]. Наприклад, англійське слово «*chuffed*» одночасно може означати «задоволений» та «роздратований»; а «*egregious*» – «неймовірно погано» і «надзвичайно добре» (ADOS; КСИС).

Третій тип класифікації каламбурів – фразеологічний. О.О. Щербіна підкреслює той факт, що руйнування фразеологізму є продуктивним джерелом для створення гри слів, коли ідіоматично або просто фразеологічно пов'язані значення слів відриваються від свого фразеологічного середовища, деформуються, змінюються або перетворюються в «вільні» значення [44: 58]. Несподіванка і незвичність таких зрушень породжує комічний ефект. І.Б. Голуб вважає, що незалежно від форм руйнування фразеології суть її полягає в тому, що тут, як і в інших формах гри слів, в одному контексті стикаються і переплітаються два смислових контексти - звичайний і незвичайний: «*Біда ніколи не приходять одна: і його твір вийшов в двох томах*» [10: 160]. Ще одним прикладом фразеологічного каламбуру є наступне речення: «*I'm pretty sure someone hid the final paragraph of my essay on a shelf I can't reach, but I don't want to jump to conclusions*». Фразеологізм «*to jump to conclusions*» означає

«робити поспішні висновки», проте в цьому контексті ми можемо перекласти його дослівно – «стрибати за висновками». Основними показниками фразеологічного каламбуру можна вважати: 1) подвійне його сприйняття; 2) виникнення гумористичного ефекту, зазвичай пов'язаного з ефектом несподіванки.

За В. С. Виноградовим існує два типи каламбурів: каламбури, засновані на співзвучності та полісемії. За приклад співзвучних каламбурів автор обіграє лише імена власні. До другого типу (полісемії) дослідник відносить каламбури, засновані на багатозначності слів, на паронімії і омонімії; до цієї групи також належить гра слів, що з'являється внаслідок зміни складу фразеологізмів [7: 56].

І. В. Арнольд виділяє наступні види каламбурів: гра слів, заснована на полісемії; гра слів, заснована на повній або частковій омонімії; гра слів, заснована на співзвуччі, тобто омофонних лексичних елементах; гра слів, заснована на антонімах [2: 114–116].

Як можна побачити, всі каламбури будуються на різному мовному матеріалі, що зумовлює їх різноманіття. Не дивлячись на потребу і постійні намагання науковців створити уніфіковану класифікацію каламбуру, єдиної, загальноприйнятої досі не існує [35]. Разом з тим, дослідження особливостей інформативної природи каламбуру демонструють її поліфункціональність; це означає, що вона об'єднує в собі дані про різні функції одного і того ж прийому.

1.2 Перекладацькі стратегії відтворення каламбуру

На думку О.В. Троїцької, при перекладі каламбурів найчастіше застосовуються наступні прийоми: 1) компенсація: а) повна; б) часткова; 2) калькування; 3) опущення [38: 44].

Техніка компенсації представляє собою заміну елемента, який неможливо передати мовою перекладу, на схожий елемент, який дозволяє зберегти ефект неочікуваності та оригінальний зміст прийому [20: 171]. Каламбури, що включають в себе важливі історичні або соціальні відомості та зображують спосіб життя або характер персонажа повинні перекладатися з особливою увагою [68]. Втрата частини цієї інформації може вплинути на твір в цілому та на те, як його сприймає читач. Вирішити проблему перекладу зі збереженням змісту оригіналу допомагає прийом компенсації. Хоча його використання вимагає від перекладача високого рівня знань та перекладацьких навичок, без нього переклад втрачає зміст [20: 172].

Повна компенсація. Цей прийом використовується за неможливості застосування навіть одного з елементів ядра каламбуру [53]. Необхідність повної компенсації постає, коли форма каламбуру домінує над його предметно-логічним змістом. У таких випадках перекладачі вдаються до пошуків лексичних одиниць, які перебувають у видородових відносинах з елементами оригінального каламбуру [38: 45].

При частковій компенсації переклад відбувається на місці тої частини каламбуру, яку не вдалося передати, і тому лише частково передає зміст. Такі прийоми як рима та алітерація допомагають зробити часткову компенсацію більш ефективною. Більш того, перекладач може привернути увагу читача, підкреслюючи каламбур на фоні решти тексту за допомогою графічних засобів: шрифту або великих літер. Наприклад: «*Mine is a long and a sad tale! – said the Mouse. «It is a long tail, certainly, – said Alice. – But why do you call it sad?»*»

[50: 195]. Цей каламбур побудований на омонімії слів – «*tale – tail*» [64: 23]. Більшість перекладачів вирішили відтворити його в перекладі, але у свій власний спосіб. «*Моя історія, хвактзвісний, – з зітханням промовила Миша. – Як хвіст мій? – перепитала Аліса, не розчувши Мишиного «хвактзвісний». – Авжеж, він у вас і справді довгий, але чому сумний – ніяк не збагну.»* (АВКЧ)

Ще одним засобом перекладу є калькування. Згідно з О. С. Ахмановою, калькування – це передача лексичних одиниць у відповідності до рівнозначних слів іншої мови зі збереженням основи сталого словосполучення [25]. В залежності від наявності еквівалентного словосполучення у мові перекладу цей прийом поділяють на:

1. Кальку – буквальный переклад частин словосполучення каламбуру з мінімальними змінами. Характеризується повною семантичною відповідністю.

2. Напівкальку – використання ресурсів мови перекладу для відтворення частини оригінального каламбуру, із частковим збереженням форм та значень мови оригіналу [62; 75]. Наприклад: «*That's the reason they're called lessons,*» *the Gryphon remarked: «because they lessen from day to day»* [50: 145]. У перекладі Корнієнка: «*Того воно й неука, – зауважив Грифон, – що день у день коротшає»* [50: 151]. Можливість застосування прийому калькування дуже обмежена через різницю лінгвістичних відносин між словами мови оригіналу та мови перекладу.

3. При використанні опущення каламбурний ефект прийому зникає та він перекладається як простий текст. Наприклад: «*I've often seen them at dinn.. – she checked herself hastily. – I don't know where Dinn may be, – said the Mock Turtle, – but if you've seen them so often, of course you know what they're like»* [50: 152].

Якщо текст оригіналу містить неперекладні словосполучення та реалії іншої мови, у яких немає відповідників в мові перекладу, то потрібно описувати саму суть явища та давати виноску [5]. Розглянемо детальніше використання

цих прийомів для перекладу різних груп каламбурів: 1) фонетичних; 2) лексичних; 3) фразеологічних.

С.П. Флорін та С. І. Влахов стверджують, що аналіз перекладу каламбурів на фонетичному рівні не є доцільним, оскільки на цьому рівні звуковий аспект перекладу переважає над змістовим. У окремих випадках бажання перекладача передати звукову наповненість вислову не дозволяє віднести перекладений текст до категорії каламбурів. Тому в даній роботі основну увагу приділено аналізу перекладу лексичних та фразеологічних каламбурів. Оскільки лексичні каламбури є дуже великою групою, застосування вищеназваних прийомів для їх перекладу вимагає більш детального аналізу. Згідно з класифікацією С.П. Флоріна і С.І. Влахова, лексичні каламбури включають в себе полісемічні [39]. Переклад цієї категорії каламбурів передбачає певні складності, оскільки для того, щоб адекватно передати полісемічний зв'язок словосполучення у більшості випадків потрібно змінити семантичний склад оригінальної конструкції. Згідно з О. В. Троїцькою, при перекладі полісемічних конструкцій часто потрібно відмовлятися від гумористичного аспекту каламбуру та створювати власну гру слів [38: 45].

На відміну від полісемічних каламбурів, переклад омонімічних є набагато складнішим. У першому випадку перекладач може розраховувати на семантичний зв'язок між декількома значеннями багатозначних слів [43: 44]. С. І. Влахов та С. П. Флорін зазначають, що в омонімічних каламбурах такий зв'язок зустрічається дуже рідко, тому розраховувати на нього при перекладі каламбурів неможна [8: 291]. Оскільки в цьому випадку передача змістовного аспекту веде до втрати гумористичного ефекту та гри слів, найбільш ефективним способом є компенсація [48]. Наприклад: «There's a large mustard-mine near here. And the moral of that is «The more there is of mine, the less there is of yours» [50: 134].

У перекладі В.В. Корнієнка: *«Тут неподалік під горою є великі поклади гірничного пороху... Звідси мораль: «Не дивись високо – запорошиш око!»*. Художній переклад каламбурів на основі власних імен передбачає використання методу транскрибування у більшості випадків. Однак, слід зазначити, що при перекладі каламбурів на базі власних імен цей прийом веде до повної втрати їх гумористичних властивостей [23: 64]. Тому в цьому випадку перекладач повинен вигадати ім'я, яке буде мати гумористичний натяк на особистість, зовнішній вигляд або соціальне положення героя. В.С.Виноградов стверджує, що в такій ситуації найбільш доцільним є не пошук цілого слова, а використання кореня слова, який має чітке семантичне значення, оскільки він є базисом слова вигаданого перекладачем. Якщо корінь несе в собі смислово частину каламбуру, то інші морфемі (суфікс, закінчення) – гумористичний аспект [7: 203]. Наприклад: *«Hatter»* у перекладі Корнієнка – *«Кепалюшник»* (від *«кепа»* – *дурень*).

При перекладі каламбурів на основі вигаданих слів необхідно використовувати калькування та компенсацію. Приділяючи увагу словотворчій моделі цього типу каламбурів, перекладач отримує можливість розділити слова на їх складові та передати значення слова, спираючись на його граматичну структуру. С. П. Флорін та С. І. Влахов зазначають, що створення таких нових конструкцій є складним завданням для перекладача [8: 177].

На відміну від лексичних каламбурів, фразеологічні викликають менше проблем з перекладом. Адекватна передача гри слів в цьому випадку вимагає від перекладача знань про способи перетворення оригінальних фразеологічних одиниць на каламбур [49]. Знайшовши у мові перекладу сталий вислів, який є аналогічним до оригінального фразеологізму, перекладач змінює його у той самий спосіб, у який автор твору перетворював вихідний фразеологізм на каламбур і тим самим досягає адекватної передачі змісту [15]. Спосіб перекладу цілком залежить від перекладацьких навичок та мовного контексту. Якщо

фразеологізм має повний або частковий аналог в мові перекладу, доцільно використовувати метод компенсації [71]. Якщо такого аналогу немає, калькування є найбільш доцільним [48]. Наприклад: «*Explain yourself!*» «*I can't explain MYSELF, I'm afraid, sir*» said Alice, «*because I'm not myself, you see*» «*I don't see,*' said the Caterpillar [50: 60]. У перекладі В.В.Корнієнка: «*Виправдовуйтеся!*» «*Боюсь, сер, я не зможу пояснити це*» сказала Аліса, «*тому що я- не я, подивіться*» «*Я ж не бачу*» промовила Гусениця.

Слід також зазначити, що всі наведені вище способи перекладу не гарантують абсолютно точного та вдалого перекладу. Між еквівалентами можуть з'являтися непомітні на перший погляд розходження у стилістичному аспекті або емоціональній складовій, серед синонімів та антонімів, в етимології або словотворчих можливостях. Іноді навіть незначна відмінність може завадити правильній передачі гри слів та спонукати перекладача шукати нові шляхи [40; 74].

Однак, незважаючи на складності, кожен перекладач повинен розуміти, що каламбур є прикрасою будь-якого тексту. Відмовляючись від його перекладу або обираючи найпростіший та найменш ефективний спосіб перекладач позбавляє читача великої частки задоволення від знайомства з твором. Тому мову слід вести не про неперекладність каламбуру, а про розуміння перекладачем суті гри слів та вкладеної в каламбур інформації, вибір способу перекладу та відповідність обраних еквівалентів.

1.3 Особливості функціонування каламбуру в медійному дискурсі

Англійська мова унікальна своїми фразеологізмами, ідіомами, каламбурами, а також володіє складною граматичною будовою, що під час перекладу викликає певні труднощі. Специфічними рисами англомовних медійних заголовків є компресія мовних одиниць на всіх рівнях, використання багатозначних слів, цитат, ідіом, каламбуру, гри слів і так далі.

Назви англійських медіа текстів є компресією форми і виразною ємністю змісту. Їх переклад – це тонка гра із читачем, якого необхідно переконати і захопити, що відповідає завданням стилю масової комунікації. Труднощі розуміння медійних заголовків можуть бути пов'язаними, перш за все, із порушеннями мовних норм; по-друге, із недостатньо повними знаннями реалій і культури країни, а також фразеології. Зазначено, що для здійснення вдалого адекватного перекладу необхідно усвідомлювати суть, зміст, комунікативну функцію та стилістичний ефект особливостей тексту, із умінням розпізнавати метафори, алюзії, іронію, каламбур, мати необхідні знання та уявлення про реальність, якій присвячений текст [31; 59].

Об'єктом пильної уваги лінгвістів в останні роки є публіцистичний текст, особливий матеріал, зорієнтований на максимальний вплив на аудиторію за допомогою засобів масової інформації [51; 3]. Однією з важливих особливостей медійних текстів є сукупність у них елементів повідомлення й впливу. Незважаючи на те, що головною функцією масової комунікації прийнято вважати донесення інформації, таке донесення рідко носить нейтральний характер. В абсолютній більшості випадків основним завданням газетно-інформаційного стилю є донесення певної інформації з певних позицій із метою досягнення жаданого впливу на читача [4: 113]. Зазвичай подача інформації супроводжується прямим або завуальованим вираженням оцінки подій, мовними засобами та мовленнєвими прийомами, які викликають певну

реакцію. Тому професійний перекладач має вміти помічати й адекватно передавати співвідношення саме інформації та експресивних засобів при перекладі [60].

Поняття масмедійного дискурсу закріпилось в науковій дослідницькій практиці завдяки працям Т.Г. Добросклонській, за думкою якої медійний дискурс є «повідомленням в сукупності з усіма іншими компонентами комунікації (відправник, отримувач повідомлення, канал, зворотній зв'язок, ситуація спілкування або контекст)» [12: 22].

Е.А. Костяшина зазначає, що кожному типу дискурсу, в тому числі медіа-дискурсу, притаманні особливі риси, які знаходять вираження у використанні мовних засобів різних рівнів [22: 38–39]. Медіа-дискурс включає елементи політичного, економічного, наукового та інших видів дискурсу, оскільки містить в собі відомості різних областей. В цьому випадку до предмету медіа-дискурсу входять також і способи опису та передачі знання про них. Медіа-дискурс стає в значній мірі посередницькою діяльністю, в ході якої може здійснюватися створення, передача, конвертація або зрощення інформації [47: 23–41].

Г.Я. Солганик описує поняття «медіа-текст» як «різновид тексту, що належить до масової інформації, характеризується особливим типом автора (принципове співпадіння виробника мови та її суб'єкту), специфічною текстовою модальністю (відкрите мовлення, різноманітний прояв авторського «я»), розрахований на масову аудиторію» [37: 9–11].

Серед основних ознак медійного дискурсу М.Р. Желтухіна виділяє:

1. групова співвіднесеність (адресант розділяє погляди та ціннісні орієнтири своєї групи);
2. публічність (відкритість, орієнтованість на масового адресата);
3. диссенська орієнтованість (створення положення диссенсу — протиріччя, незгоди — з дискусією);

4. інсценованість та масова направленість (ціленаправлений вплив на декілька груп одночасно) [14: 132].

Особливістю дискурсу масмедіа є соціальна оцінність, відкритість позиції автора і «політико-ідеологічний модус формування тексту», оскільки його мета - впливати на суспільну свідомість і змінити її за допомогою формування позитивної або негативної громадської думки щодо тих чи інших факторів соціального буття людини [58: 33]. Ця особливість мас-медійного дискурсу виявляється і в специфіці обслуговуючого його функціонального стилю, екстралінгвістичною основою якого є «політико-ідеологічна діяльність» [55: 441–443].

А. А. Кибрик бачить специфіку медійного дискурсу в поєднанні в ньому двох аспектів: стилістичного, з одного боку, і жанрового, з іншого [18: 6–11]. Тобто, медійний дискурс можна порівняти з публіцистичним стилем мовлення, при аналізі дискурсу ЗМІ необхідно також враховувати жанрову специфіку текстів, що до нього входять [46].

Адекватний переклад будь-якого тексту ЗМІ передбачає точну передачу засобами іншої мови не тільки інформативного змісту тексту, але і його комунікативної або функціональної направленості [49: 14]. Іншими словами, комунікативно-функціональна еквівалентність перекладу текстів ЗМІ не менш важлива, ніж його семантична еквівалентність [72: 178—179].

Для кожного функціонального стилю характерними є певні особливості, які мають вплив на процес перекладу. Газетний стиль продовжує займати особливе місце в списку засобів масової інформації, адже засоби друку відображають сучасний стан мови. Важливу роль у газетно-інформаційному стилі відіграє наявність політичних термінів, імен та назв, використання газетних кліше, наявність елементів розмовного стилю, жаргонізмів [31; 42].

Різноманітні друковані видання намагаються привернути увагу аудиторії. Перш за все, читач звертає увагу на заголовок. Отже, не можна заперечувати

важливу роль заголовку, який надає читачеві загальну картину новин і впливає на його бажання прочитати всю статтю. Заголовки – це спеціальні засоби, які допомагають побудувати тематичну структуру тексту й показують найбільш важливу текстову інформацію, допомагають скласти перший загальний прогноз про його зміст. Авжеж, автори намагаються привернути увагу своєї аудиторії до заголовку й сприяти розумінню всього тексту [25: 159].

Із певними труднощами пов'язаний переклад газетних заголовків. Особливості структури й лексичного наповнення англійських заголовків зумовлені змістом цілісного тексту. Завдання заголовку полягає в тому, щоб своєю короткомовністю й графічною оригінальністю привернути увагу читача до допису [25: 60]. Отже, перед перекладачем постає нелегке завдання – адаптувати текст для читача – представника культури мови перекладу [71].

Деякі мовознавці виокремлюють доперекладацький етап і етап безпосередньо перекладу заголовків. На першому визначається актуальний зміст заголовку у зв'язку зі змістом тексту статті, його функціональної направленості, ролі в організації тексту. На другому етапі відбувається повна передача або часткова компенсація особливостей заголовку [4: 115].

Для коректного професійного перекладу газетних заголовків слід зважати на деякі особливості таких текстів. Перш за все, це дохідливість і зрозумілість інформації, від чого залежить безпосередня реакція читача [68: 56]. Результат досягається за допомогою використання специфічних кліше та журналістських штампів, стандартних термінів і назв: *tangible results* – відчутні результати, *nuclear tension* – ядерна напруга, *the discussions are still in their early stages* – переговори все ще на ранніх стадіях, *UN Security Council* – Рада Безпеки ООН. Якщо у тексті використані клішовані сполучення нейтрального характеру, то в перекладі слід використовувати аналогічні мовні засоби: а *significant event* – визначна подія; *restricted information* – інформація для службового

використання /засекречена інформація, *Trump's Dirty Tricks* – брудні трюки Трампа, *Oligarch's Return Raises Alarm in Ukraine*– Повернення Коломойського – сигнал тривоги для України та інших [65]. У випадках, коли «готових» відповідностей на мовному рівні не існує, сенс висловлення слід передавати іншими засобами, не порушуючи при цьому жанрового, стилістичного та комунікативного характеру тексту [31].

Широко вживаються в газетних заголовках односкладні речення [41]. Наявність одного головного члена є характерною ознакою односкладних речень, які для повноти і своєрідного характеру своєї синтаксичної будови та об'єктивно-суб'єктивного змісту не потребують доповнення їх іншим головним членом [19: 34].

Ще одна характерна риса письмових текстів ЗМІ, яка створює особливу проблему для перекладача, це газетні заголовки на основі гри слів, каламбуру, цитат, ідіом тощо: *Blinking Sphinx, Stone Alone, A Knight to Remember, Where the Grass is Greener, Much Ado About Nothing, etc.* Очевидно, що такі заголовки не слід перекладати буквально [56; 71]. В ідеалі, у якості перекладацької «відповіді» на каламбур хотілося б бачити значний каламбур у тексті перекладу. Якщо такого рішення проблеми знайти не вдається, краще замінити заголовок повністю, зробити його нейтральним, але зрозумілим і пов'язаним із темою статті [28].

Таким чином, назви англійських медіа текстів є компресією форми і мають виразну ємність змісту. Їх переклад – це тонка гра із читачем, якого необхідно переконати і захопити, що відповідає завданням стилю масової комунікації. Заголовок в англійських газетах відіграє важливу роль. Його первинним завданням є привернення уваги читача, бажання зацікавити і навіть уразити його і лише в другу чергу заголовку відводиться інформаційно-роз'яснювальна функція – донесення до читача короткого змісту статті [21; 24].

Труднощі розуміння газетних заголовків можуть бути пов'язаними, перш за все, із порушеннями мовних норм; по-друге, із недостатньо повними знаннями реалій і культури країни, а також фразеології. Готових рецептів та універсальних прийомів для перекладу газетних заголовків не існує [34: 11–13]. Якщо перекладач заздалегідь готовий до таких проблем, якщо він усвідомлює суть, зміст, комунікативну функцію та стилістичний ефект особливостей тексту, із умінням розпізнавати метафори, алюзії, іронію, каламбур тощо, маючи необхідні знання та уявлення про реальність, якій присвячений текст, є сподівання, що його переклад буде достатньо адекватним [26]. Основне правило перекладача у таких випадках – перекладати газетні заголовки на основі інформації, контексту і повного тексту статті, враховуючи прийоми психологічної дії, засновані на стереотипах аудиторії.

Висновки до розділу 1

1. Результати проведеного дослідження дозволяють сформулювати наступні висновки, що каламбур – це особливий стилістичний засіб мови, що має складну структуру та поділяється на кілька підвидів. Цей прийом раніше майже не досліджувався, адже і зараз його структуру та класифікацію важко сформулювати. Проте, в даній роботі нам вдалося визначити головні ознаки каламбуру, його будову та підвиди. Головними його підвидами є омонімічний, полісемічний, паронімічний, парономатичний та антонімічний каламбури.

За проведеними дослідженнями, гра мовних форм, спрямована на досягнення комічного ефекту, ґрунтується на різних співзвуччях, полісемії, повних чи часткових омонімах та паронімах, видозміні стійких лексичних зворотів чи їх сполучуваності.

На основі різних джерел, що узагальнили результати численних досліджень, визначають такі класифікації каламбурів. За принципом творення виділяють каламбури, що ґрунтуються на:

- 1) багатозначності;
- 2) омонімії (омофонії; омографії);
- 3) парономазії, тобто уявній подібності в звучанні слів чи словосполучень);
- 4) переробці власних назв;
- 5) народній етимології.

2. Відтворення гри слів є однією з найбільших проблем перекладу, оскільки обсяг значень слів у різних мовах відрізняється. Фразеологічні відповідники можуть мати відмінний від вихідної одиниці компонентний склад, що унеможлиблює відтворення гри слів. Або ж відповідники у мові перекладу можуть бути відсутні. Існує кілька типів перекладу каламбурів: а) формально

зумовлений переклад каламбурів-співзвуч; б) формально незумовлений переклад; в) переклад каламбурів, що ґрунтуються на полісемії.

Основними способами перекладу гри слів є наступні: гра слів → гра слів; гра слів → не гра слів; гра слів → подібний риторичний засіб; повтор; алітерація; рифма; референціальна невизначеність; іронія; поетична метафора; парадокс. Ми розглянули основні помилки та труднощі, що виникають у перекладачів при перекладі каламбуру. В основному, це нерозуміння гри слів, неможливість знайти аналог даного каламбуру в мові перекладу, невідповідність контексту.

Взагалі, дослідивши проблему перекладу каламбурів, що не мають аналогів в мові, на яку перекладається «проблемна ділянка», ми віднайшли кілька перекладацьких стратегій, що допомагають перекладачам здійснювати переклад каламбурів без великих втрат (перед ними вибір: втрата каламбуру чи змісту), а саме: прийом компенсації та трансформації. Перевагою першого прийому є те, що не втрачається ні контекст, ні зміст, ні каламбур. Тому перекладачі й використовують його найчастіше. Другий прийом використовується тоді, коли здійснення першого є неможливим. Він використовується рідше та не користується такою популярністю як перший.

Таким чином, переклад каламбуру або гри слів не може бути буквальним, дослівним. Гра слів несе задум автора, а тому зобов'язує перекладача зберегти її, вдаючись до прийомів і способів, аж до вигадування власного каламбуру, який впишеться в контекст твору. Перекладач повинен вирішити, що важливіше в тому чи іншому випадку – передати зміст, відмовившись від гри слів або зберегти каламбур, замінивши образ, відхилившись від точного значення вихідного тексту.

3. Крім того, ми розглянули, що поняття «дискурс» має безліч різних визначень, кожне з яких в тій чи іншій мірі відображає зазначену суть явища. Основними властивостями дискурсу називаються зв'язність, ієрархічність та

безперервність. Виділяють такі типи дискурсу: усний, письмовий та гібридний, дискурс, заснований на електронному способі передачі інформації, монологічний, діалогічний та полілогічний, персональний та інституціональний. До персонального дискурсу належать побутовий та буттєвий.

Отже, одним із багатьох типів дискурсу є медіа-дискурс. Медійний дискурс — це повідомлення в сукупності з усіма такими компонентами комунікації, як відправник, отримувач повідомлення, канал, зворотній зв'язок, ситуація спілкування або контекст. До мас-медійного дискурсу належать всі засоби передачі інформації, їх результати, а також мова як спосіб цієї передачі.

РОЗДІЛ 2

КЛАСИФІКАЦІЯ КАЛАМБУРІВ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЖАРТАХ ПРО КОРНАВІРУС

2.1 Функціонування каламбурів, що мають лексичну основу

Розглядаючи каламбури, що мають лексичну основу можна відзначити, передусім йдеться про емоційну складову, таку як вживання пишномовних синонімів замість нейтральних одиниць, антонімів, які характеризують одну й ту саму подію, метафор які змушують читача замислитись над реальним та переносним значенням слова.

Перша група лексичних каламбурів це – уламки. Звукова схожість цих слів полягає в тому що, їх семантика «дотепно перехрещується», незалежно від того, незбиране це слово або його «уламок». Наприклад: (CJRYF)

1. *“Why did the chicken cross the road? Because the chicken behind it didn’t know how to socially distance properly.”* - слово “chicken” тут вжито для двох окремих курей, що підкрислює те, що двоє різних курей тримають дистанцію між собою.

14. *“Since we’re all in quarantine I guess we’ll be making only inside jokes from now on.”* – “inner jokes” використано тут не як внутрішні жарти, а ізольовані жарти, що створює правдивий сенс.

17. *Nothing like relaxing on the couch after a long day of being tense on the couch.”* – підкреслює сенс те, що слово “couch” вжито двічі, адже на дивані відпочиваєш після того як провів весь день на цьому ж дивані.

19. *“Knock-knock! Who is there? Seriously, don’t touch my door and step back 6 feet.”* - простий жарт, але насправді смішний, адже не стукай в двері, а відійди на 6 футів.

72. *“What’s the difference between COVID and politics? Politics doesn’t end after two weeks.”*- жарт полягає в тому, що навіть політика не триває лише 2 тижні, а Коронавірус так.

65. *“Knock-Knock! Who’s there? Etch. Etch Who? Bless You!”*- двічі вжито слово “Etch”, в першому випадку як дієслово, а в іншому як іменник.

72. *“What’s the difference between the Alpha and Delta variant? I don’t know; it’s all Greek to me.”*- “Alfa” та “Delta” і справді грецькі слова, які для когось не мають ніякого значення.

82. *“Knock-Knock! Go home, you’re supposed to be social distancing”* – ти маєш тримати дистанцію, а не стукати в інші двері. Дослівний переклад.

21. *“If you bought 144 rolls of toilet paper in preparation for a 14-day quarantine, you probably should have been seeing a doctor long before coronavirus.”*- досить смішний жарт, навіть перекладаючи дослівно.

В цих типах лексичних каламбурів можемо побачити, що вигуки, скорочення або просто, повторені декілька раз одні й ті ж самі слова перехрещуються між собою і надають каламбуру незначного, але доречного чіткого гумору.

Лексична мовна гра, яку визначають як каламбур, пов’язана з використанням засобів образності, обігруванням значень полісемічного слова, омонімів. Розглянемо першими приклади полісемічних каламбурів:

3. *“Who’s idea was it to sing “Happy Birthday” while washing your hands? Now every time I go to the bathroom, my kids expect me to walk out with a cake.”*- чудовий приклад каламбуру, перекладаючи дослівно, можемо зрозуміти, що кожного разу, як батьки миють руки – діти чекають на тортик.

25. *“I thought you had to wear a mask when entering businesses. They kept yelling at me to put on some pants.”* - вдягати потрібно не тільки маску, а й штани. Приклад в якому можемо побачити хороший приклад засобу образності.

45. *“Why don’t chefs find coronavirus jokes funny? They’re in bad taste.”* - справа навіть не в поганому смаку шеф-кухарів, а й в тому, що слово “chefs” вжито до відповідника “taste”.

Як проглядається у цих прикладах, слова мають схожі значення і попереднє речення пов'язане із наступним завдяки цій схожості.

Омонімічні каламбури з лексичною основою полягають в тому, що використані слова схожі в їхньому написанні. Розглянемо такі приклади:

18. *“Pollen still coming out during a global pandemic? Read the room!”* – слово ‘read’ має первинне значення – «читати», в цьому реченні використовується як «адекватно розуміти ситуацію».

46. *“What should you do if you don’t understand a coronavirus joke? Be patient.”* – слово “patient” має первинне значення «пацієнт», тут використовується як прикметник «терплячий».

66. *“What did the astronauts say to NASA when they notified them that their mission was complete and they could return to earth? Thanks, but no thanks.”* – слово ‘thanks’ повторюється двічі, але не для того, щоб двічі подякувати, а навпаки – щоб відмовити, у значенні: «дякую, але не треба».

68. *“During the pandemic, it’s important to take after NASA. Give people space.”* – слово ‘space’ використано у значенні «простір», а не «космос».

89. *“Coronavirus won’t last long because it was made in China”* – слово ‘last’ вжито не в значенні «тривати», а – «протриматися».

Отже, у цьому типі каламбурів можна зазначити те, що тут відбувається «обігрування» термінів, змішування термінологічного значення з нетермінологічним, що додає каламбуру цікавості та підвищує гумористичний коефіцієнт.

Наступна група каламбурів, що мають лексичну основу, це – оказіоналізми. У цих типах каламбурів словосполучення і речення є абсолютно новими, які утворилися під впливом якоїсь ситуації, місця, часу тощо, те, що не притаманно звичайному типу висловлювання:

2. *“Two grandmothers were bragging about their precious darlings. One of them says to the other, “Mine are so good at social distancing, they won’t even call me.”* - слово “darling” буквально означає “любий”, а в даному випадку означає “чада”.

4. *“My husband purchased a world map and then gave me a dart and said, “Throw this and wherever it lands—that’s where I’m taking you when this pandemic ends.” Turns out, we’re spending two weeks behind the fridge.* – має первинне значення як «зброя», або «погоня», тут контекстуально використано як «дротик».

5. *“Ran out of toilet paper and started using lettuce leaves. Today was just the tip of the iceberg, tomorrow romaines to be seen.”*- замість туалетного паперу використовується салат айзберг та салат ромен, в цьому і полягає жарт.

8. *“If I keep stress-eating at this level, the buttons on my shirt will start socially distancing from each other.”* – гудзики будуть відокремлюватися і тримати дистанцію, як і живі люди.

9. *“Every few days try your jeans on just to make sure they fit. Pajamas will have you believe all is well in the kingdom.”* – слово “kingdom” в буквальному значенні означає “королівство”, а в даному прикладі як стан вашого тіла під час коронавірусу.

11. *“Being quarantined with a talkative child is like having an insane parrot glued to your shoulder. – утворене від слова 'quarantine'.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

15. *“I’m not talking to myself, I’m having a parent-teacher conference.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

24. *“Did you hear about the guy speculating on hand sanitizer? He was rubbing his hands together.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

22. *“How did the health experts lie? They said a mask and gloves was enough to go to the grocery store. When I got there, everyone else had clothes on.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

32. *“What did the single guy say to the single woman during lockdown? “If COVID doesn’t take you out, can I?”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

33. *“What do you call staging a beer in every room of the house? A pub crawl.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

34. *“What do you call someone whose life didn’t change after quarantine? An introvert.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

37. *“You know what they’re saying about 2020. It went viral faster than anyone thought it would.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

40. *“What's the difference between COVID-19 and Romeo and Juliet? One's the coronavirus and the other is a Verona crisis.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання okazionalizmiv, що робить це речення досить цікавим для читача.
41. *“What do you call panic-buying of sausage and cheese in Germany? The wurst-kase scenario.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.
43. *“You know who buys up all the toilet paper? Assholes.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання okazionalizmiv, що робить це речення досить цікавим для читача.
62. *“What did the sick parent make their kids for lunch? Mac and sneeze.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.
67. *“What did the barista call her face mask? A coughy filter.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання okazionalizmiv, що робить це речення досить цікавим для читача.
70. *“I would make a COVID-19 joke, but it would be tasteless.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.
74. *“Did you hear that vaccinations are controversial in some communities? It's a real sticking point.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання okazionalizmiv, що робить це речення досить цікавим для читача.
78. *“Joe Rogan caught COVID but made a near-complete recovery. Unfortunately, he's still not able to smell jiu-jitsu.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

86. *“What do you call grabbing your packages from the front porch? The day’s outdoor activities.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

87. *“What’s the worst part of homeschooling? You can’t transfer students out of your class.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

90. *“You see a coronavirus meme, you laugh at it, you start coughing, you have a sudden urge to travel the world.”* - в даному прикладі ми можемо побачити використання оказіоналізмів, що робить це речення досить цікавим для читача.

98. *“When I wear my face mask I like to think I look like a ninja. A tired, stressed, and vacant eyed ninja.”* - даний приклад містить в собі лексичну основу та змішування термінологічних значень з нетермінологічними, а саме це робить цей приклад гумористичним.

Проаналізувавши достатньо об’ємну групу каламбурів, можна сказати, що кожен з них має неабияке стилістичне забарвлення.

Наступна, доволі цікава група – це каламбури з використанням антонімії. Каламбур буває глибоко змістовним, дотепним. Такого роду гра слів виступає в якості органічного елемента справжньої сатири, гумору, дотепності, іронії, через що той невідомий факт, що більшість великих мислителів, художників досконало володіють цією зброєю. Антонімічні каламбури є цікавим випадком для аналізу, тому що вони створюють гумористичний факт за рахунок протилежності значень слів. Ось як наприклад:

5. *“Ran out of toilet paper and started using lettuce leaves. Today was just the tip of the iceberg, tomorrow romaines to be seen.”* – бачимо гру слів, яка додає дотепності до даного прикладу.

6. *“My mom always told me I wouldn’t accomplish anything by lying in bed all day. But look at me now, ma! I’m saving the world!”* – досить цікавий приклад для аналізу, використано протилежне значення слів, що і створює гумористичний зміст.

84. *“What’s the difference between working from home and working in an office? COVID.”* – можемо спостерігати гру слів, яка додає дотепності до даного прикладу.

Цікаво зауважити, що слова та словосполучення у цій групі каламбурів мають схоже значення та і речення або їх частин об’єднані завдяки цим словам.

Каламбури, які здатні поєднувати в своїй структурі протилежні значення називаються енантіосемічні. Ця група була доволі широка серед каламбурів, як ми аналізували, наприклад:

59. *“30 days have September, April, June, and November, all the rest have 31, except for March which was infinite.”* - в цьому прикладі ми можемо побачити використання структурних протилежних значень.

74. *“Did you hear that vaccinations are controversial in some communities? It’s a real sticking point.”* - даний приклад містить в собі енантіосемічні структури каламбуру, а саме це робить цей приклад гумористичним.

78. *“Joe Rogan caught COVID but made a near-complete recovery. Unfortunately, he’s still not able to smell jiu-jitsu.”* - тому що як він може бути не здатний відчувати запах. В цьому прикладі ми можемо побачити використання структурних протилежних значень.

81. *“Going to ask my mom if the offer to slap me into next year still stands.”* - “slap” має первинне значення «давати ляпаса», тут вживається як «перевести у інший клас чи школу».

88. *“This is your pilot speaking. I’m working from home today”*. - в цьому прикладі ми можемо побачити використання структурних протилежних значень.

93. *“I’m wearing bra today, but as a face mask.”* - даний приклад містить в собі енантіосемічні структури каламбуру, а саме це робить цей приклад гумористичним.

94. *“According to my bathroom scale, my face mask weights about 7 pounds.”*- в цьому прикладі ми можемо побачити використання структурних протилежних значень.

Розглянувши дані класифікації лексичних каламбурів, ми можемо зробити висновок, що не існує однієї повної класифікації каламбуру, яка могла би охопити всі вияви цього багатогранного літературного явища.

2.2 Функціонування каламбурів, що побудовані на фразеологізмах

Слово володіє великою кількістю комедійно-виражальних можливостей. Різний зміст слів, однакових за звучанням, дозволяє комедійно зблизити і співставити зміст понять, що виражаються цими словами. Фрази можуть поєднувати в собі декілька різносмыслових лексичних еквівалентів які створюють окрему картину світу у висловлені. Серед каламбурів ж виділяють групу, яка основана на фразеології. Наприклад:

20. *“Day 121 at home and the dog is looking at me like, “See? This is why I chew the furniture!”*” - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

23. *“Quarantine has really put a damper on comedy. For months nobody has walked into a bar.”* - даний приклад містить в собі різносмыслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

24. *“Did you hear about the guy speculating on hand sanitizer? He was rubbing his hands together.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

26. *“I’ve gained so much weight during lockdown my bathroom scale is telling me that it can only weigh one person at a time.”* - даний приклад містить в собі різносмыслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

29. *“How does COVID travel? The Batmobile.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

30. *“What did one novel coronavirus say to the other? “Oh, the places you’ll see.”* - даний приклад містить в собі різносмыслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

32. *“What did the single guy say to the single woman during lockdown? “If COVID doesn’t take you out, can I?”*” - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.
36. *“Why do they call it the novel coronavirus? It’s a long story...”* - даний приклад містить в собі різносміслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.
48. *“I’ll tell you a coronavirus joke now, but you’ll have to wait two weeks to see if you got it.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.
51. *“Still no toilet paper in the stores. They’re wiped out and you’re shit out of luck.”* - даний приклад містить в собі різносміслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.
55. *“Did you hear the joke about the germ? Never mind, I don’t want to spread it around.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.
56. *“I ran out of toilet paper and had to start using old newspapers. Times are rough.”* - даний приклад містить в собі різносміслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.
57. *“Yeah, I have plans tonight. I’ll probably hit the living room around 8 or 9.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.
61. *“You know what they say: feed a cold, starve a fever, drink “Corona”.*” - даний приклад містить в собі різносміслові лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.
77. *“What are some unexpected consequences of over-the-counter efforts to treat COVID-19? Dirty fish tanks.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

81. *“Going to ask my mom if the offer to slap me into next year still stands.”* - даний приклад містить в собі різнозначні лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

83. *“As a result of the World Health Organization recommending lockdowns, people around the U.S. began adopting shelter dogs. WHO let the dogs out.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

92. *“It’s been almost a week me and wife are working from home due to coronavirus situation. I think we will kill each other before the virus does!”* - даний приклад містить в собі різнозначні лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

97. *“From now on I’m always going to wear a mask to the grocery store, I prefer a disguise when purchasing obscene amounts of junk food.”* - комедійно-виражальний сенс при перекладі даного прикладу, який допомагає краще зрозуміти зміст речення.

99. *“Every time I get pissed about everything happening i make masks.”* - даний приклад містить в собі різнозначні лексичні еквіваленти, які створюють окрему картину світу в даному реченні.

Фразеологічний каламбур – це зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами, в результаті чого відбувається обігрування прямого значення слів, що становлять якусь фразеологічну одиницю.

16. *“This morning I saw a neighbor talking to her cat. It was obvious she thought her cat understood her. I came into my house, told my dog — we laughed a lot.”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.

35. *“Lockdown means you get to decide each day what outfit you’ll wear in your living room.”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.

36. *“Why do they call it the novel coronavirus? It’s a long story...”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
53. *“What did the man say to the bartender? I’ll have a corona, hold the virus.”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
60. *“What types of jokes are allowed during quarantine? Inside jokes!”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
63. *“Where do sick boats go to get healthy?!”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
71. *“What goes great with Corona? Lyme disease.”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
75. *“What did the virologist say to the public? Probably the opposite of what he’ll tell them next week.”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
95. *“How will the world see my blush when i have a mask on?”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
96. *“My ears are currently carrying sunglasses, headphones, and a face mask. Ears are now a purse!”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.
100. *“Dear HR, i am suffering from coronavirus and request you to grant me paid leave for 20 days. Otherwise, I will come to office...”* - в даному прикладі ми можемо побачити зіставлення вільних словосполучень з фразеологізмами при перекладі.

Далі розглядатимемо лексичну групу каламбурів заснованих на синонімії.

Такі каламбури як:

10. *“Yesterday I ran out of soap and body wash and all I could find was dish detergent.”* – чіткий приклад використання синонімії при перекладі каламбуру.

36. *“Why do they call it the novel coronavirus? It’s a long story...”* – чіткий приклад використання синонімії при перекладі каламбуру.

52. *“So many coronavirus jokes out there, it’s a pandemic.”* – чіткий приклад використання синонімії при перекладі каламбуру.

79. *“What do all virus jokes have in common? They’re catchy”* – чіткий приклад використання синонімії при перекладі каламбуру.

2.3 Функціонування каламбурів, які мають фонетичну основу

Слід розрізняти фактори фонетичного впливу, які продуктивні лише під час усного мовлення (інтонація, регістр голосу, темп мовлення, паузація) та ті, що можуть застосовуватися і на письмі (римування, алітерація).

27. *“How do you socially distance while around family? A high-fiber diet.”*- змінюємо регістр голосу, а саме при відповіді на питання.

29. *“How does COVID travel? The Batmobile.”* - однозначно, тут потрібно використати темп мовлення, особливо для відповіді у другому реченні.

41. *“What do you call panic-buying of sausage and cheese in Germany? The wurst-kase scenario.”* – слово “wurst” звучить як “worst” і означає “найгірший”

44. *“Nail salons, hair salons, waxing center and tanning places are closed. It’s about to get ugly out there.”*- ти можеш стати страшним як в салонах краси, так і без них. Адже при коронавірусі багато салонів краси просто не могли працювати, через карантинні обмеження.

43. *“You know who buys up all the toilet paper? Assholes.”* - неоднозначний приклад, проте саме від інтонації залежить сенс і основа гумору у цьому реченні.

47. *“The grocery stores in France look like tornadoes hit them. All that’s left is “de brie”.* – дуже добре зробити паузу перед останнім словом і наголосити, що це означає “сир”.

49. *“Finland just closed its borders. You know what that means. No one will be crossing the finish line.”* – це супер приклад Фінляндія – фініш, а в мові оригіналу *Finland – finish*.

50. *“What do you tell yourself when you wake up late for work and realize you have a fever? Self, I so late.”* - зберігаємо тембр голосу при мовленні.

54. *“If there’s a baby boom nine months from now, what will happen in 2033? There will be a whole bunch of quaranteens.”*
- досить хороший приклад римування. Інтонація також відіграє велику роль, а саме цей приклад подобається мені найбільше. Потрібно зауважити, що від зміни інтонації зміниться не так багато, але за її допомогою можна підкреслити основний сенс повідомлення.

67. *“What did the barista call her face mask? A coughy filter.”* - яскравий приклад зміни інтонації, що робить значення ще більш змістовним.

69. *“Why hasn’t anyone in Antarctica contracted COVID-19? They’re so ice-olated”* - підбираємо підходящу інтонацію, яка працює на нас, щоб відобразити основний зміст і значення речення.

73. *“Have scientists determined why cats can catch COVID? It’s still a meow-stery.”*
- зберігаємо тембр голосу при мовленні.

76. *“One horse asks the other if he’s tried Ivermectin. “I haven’t,” he says, “but my neigh-bor has.”* - тут змінюється регістр голосу, коли вимовляємо слово “neigh-bor”.

80. *“What do you call a coffee filter mask? A coughy filter.”* - зберігаємо тембр голосу при мовленні.

91. *“Love knows no borders, neither do people with coronavirus.”*
- найкраще вимовляти це речення з конкретною паузацією, а саме такою, яка додасть сенс до значення.

7. *“After years of wanting to thoroughly clean my house but lacking the time, this week I discovered that wasn’t the reason.”* - бо хто ж захоче з великим бажанням прибирати.

12. *“I never thought the comment “I wouldn’t touch them with a 6-foot pole” would become a national policy, but here we are!”* – слово ‘pole’ поєднує в собі два протилежних значення: extremity of an axis of a sphere або two terminals of an electric cell, battery, generator, or motor

13. *“The World Health Organization announced that dogs cannot contract COVID-19 Dogs previously held in quarantine can now be released. To be clear, WHO let the dogs out.”* – слово ‘contract’ має значення: a written or spoken agreement та to take a disease .

31. *“What’s the best part of teaching your children at home? You can’t be fired for drinking on the job.”* - підбираємо підходящу інтонацію, яка працює на нас, щоб відобразити основний зміст і значення речення.

38. *“What’s the best way to avoid touching your face? A glass of wine in each hand.”* - підбираємо підходящу інтонацію, яка працює на нас, щоб відобразити основний зміст і значення речення.

39. *“If coronavirus isn’t about beer, why do I keep seeing cases of it?”*- зберігаємо тембр голосу при мовленні.

42. *“Back in my day, you would cough to cover up a fart. Now, with COVID-19, you fart to cover up a cough.”*- гра слів, яку нам треба передати в інтонації, щоб жарт був смішним і водночас гострим.

58. *“Why didn’t the sick guy get the joke? It flu over his head.”*- підбираємо підходящу інтонацію, яка працює на нас, щоб відобразити основний зміст і значення речення.

Висновки до розділу 2

1. Ототожнюючи подані дефініції, можемо зробити висновок, що каламбур це гра слів, побудована на зіткненні звичного звучання з незвичним і несподіваним значенням задля створення ефекту комізму. Саме цим він і відрізняється від гри слів, яка використовується не тільки з цією метою. Каламбури можуть бути побудовані на омонімічній (абсолютній, фонетичній, графічній, лексичній) та ідіоматичній (фразеологічній) основі. Проте такий поділ доволі умовний, оскільки рідко зустрічаються випадки, коли каламбур можна віднести виключно до однієї групи: омонімічний каламбур також може бути пов'язаний з полісемією, лексичний – з фонетикою тощо. В повсякденному житті найчастіше зустрічаються каламбури, що ґрунтуються на омонімах та паронімах.
2. Перекладацькі трансформації, які ми проаналізували у межах нашого дослідження, відносяться до лексичних та граматичних та фонетичних структур. На лексичному рівні ми розглянули наступні трансформації: калькування (дослівний переклад), додавання (надання інформації, не відтвореної автором в оригіналі), метафоричний переклад, антитезу, епітет, паралелізм та тавтологію. На граматичному рівні: компенсацію (відтворення значення речення в іншій його частині), та додавання. Оскільки класифікації, подані в працях низки вчених, відрізняються одна від одної, ми вирішили здійснити аналіз найбільш поширених перекладацьких трансформацій.
3. Отже, нам слід розрізняти різні фактори фонетичного впливу. Використовувати ми можемо їх лише при усному мовленні. Тобто змінювати інтонацію, темп мовлення, регістр голосу. Дещо можна застосовувати і на письмі. Наприклад, римування та алітерацію.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОЕННЯ КАЛАМБУРІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЖАРТІВ ПРО КОРНАВІРУС

3.1 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою лексичних трансформацій

«Неперекладна гра слів» - це розписка перекладача у власному безсиллі. Яким би унікальним не був каламбур, рішення для його перекладу має існувати - адже шляхи цього рішення так чи інакше збігаються з вивченими в значній мірі каналами людського мислення. При перекладі каламбуру, трансформації підлягає і сама форма оригіналу - фонетична та/або графічна. Більш того, нерідко доводиться навіть змінювати зміст на новий, якщо неможливо зберегти старий, так як спосіб передачі тексту може бути важливіше плану змісту. У даному випадку досягти вірного перекладу, не змінюючи при цьому і форму, вдається доволі рідко, так як між словами (фразеологізмами) іноземної мови, які обіграються, та співвідносними одиницями мови перекладу повинні існувати не просто еквівалентні відносини, а повна еквівалентність з охопленням двох (або більше) значень. Однак навіть при такому положенні не завжди можна розраховувати на стовідсотково вдалий переклад: між еквівалентами часто зовсім несподівано виявляються непомітні за інших обставин розбіжності - в сполучуваності, частотності або вживаності, в стилістичному забарвленні або емоційному заряді, в наборі синонімів або антонімів, в етимології або словотворчих можливостях. А іноді досить навіть незначної на вигляд відмінності, щоб перешкодити правильному відтворенню гри слів на мові перекладу і змусити перекладача шукати для цього нові шляхи.

На рівні речення найпоширенішими трансформаціями є наступні: перестановка, заміна, конкретизація, генералізація, додавання слова, вилучення слова, калькування, компенсація. Саме на них ми зосередимо нашу увагу. Важливо зауважити, що на практиці у чистому вигляді усі вищеописані трансформації використовуються дуже рідко, найчастіш вони взаємопов'язані між собою.

Українська мова має значну кількість запозичень, що були відтворені в мові за допомогою калькування та слів, які були перекладені з інших мов за допомогою даної перекладацької трансформації.

Калькування являє собою мовну конструкцію, яка є фонетичною та морфологічною адаптацією. Варто зробити акцент на тому, що існує широка класифікація даного типу трансформації, яка включає в себе досить розширений спектр калькувань, серед яких варто виділити абсолютне або часткове калькування, семантичне, змішане калькування і також калькування акронімів.

Одним із тлумачень калькування є дослівний переклад. Вважається, що буквальний переклад є частіш за все недоцільним у текстах не технічного спрямування, адже результатом цього може бути некоректне розуміння інформації читачем, особливо, якщо мова йде про відтворення ідіоматичних виразів. Дослівний переклад є свого роду «фотографією» оригіналу. Основне завдання перекладача – створення адекватного перекладу, який відтворює як зміст, так і форму оригіналу засобами іншої мови. Проілюструвати дану трансформацію можуть наступні приклади: (CJRYF)

3. *«Who's idea was it to sing "Happy Birthday" while washing your hands? Now every time I go to the bathroom, my kids expect me to walk out with a cake. – Кому спало на думку співати "З днем народження" під час миття рук? Тепер*

щоразу, коли я йду у ванну, мої діти чекають, що я вийду звідти з тортом.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

7. «*After years of wanting to thoroughly clean my house but lacking the time, this week I discovered that wasn't the reason.* – Після багатьох років бажання ретельно прибратися в будинку, (але не вистачало часу), цього тижня я виявила, що причина не в цьому.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

10. «*Yesterday I ran out of soap and body wash and all I could find was dish detergent.* – Вчора у мене закінчилося мило та гель для тіла, і я змогла знайти лише засіб для миття посуду.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

15. «*I'm not talking to myself, I'm having a parent-teacher conference.* – Я не розмовляю сама з собою, у мене батьківські збори.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

20. «*Day 121 at home and the dog is looking at me like, "See? This is why I chew the furniture!"* – 121 день вдома, і собака дивиться на мене так: "Бачиш? Ось чому я гризу меблі!".» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

21. «*If you bought 144 rolls of toilet paper in preparation for a 14-day quarantine, you probably should have been seeing a doctor long before coronavirus.* – Якщо ви купили 144 рулони туалетного паперу, готуючись до 14-денного карантину, вам, ймовірно, слід було звернутися до лікаря задовго до появи коронавірусу.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

26. «*I've gained so much weight during lockdown my bathroom scale is telling me that it can only weigh one person at a time.* – Я набрав стільки кілограмів за час ізоляції, що мої ваги у ванній кажуть мені, що вони можуть зважувати лише

одну людину за раз.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

28. «*What's the difference between COVID and politics? Politics doesn't end after two weeks. – У чому різниця між COVID та політикою? Політика не закінчується за два тижні.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

31. «*What's the best part of teaching your children at home? You can't be fired for drinking on the job. – Що найприємніше в навчанні дітей удома? Тебе не можуть звільнити за пияцтво на роботі.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

33. «*What do you call staging a beer in every room of the house? A pub crawl. – Як називається, коли пивні пляшки розставлені у кожній кімнаті будинку? Прогулянка пабами.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

34. «*What do you call someone whose life didn't change after quarantine? An introvert. – Як назвати людину, чиє життя не змінилося після карантину? Інтроверт.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

35. «*Lockdown means you get to decide each day what outfit you'll wear in your living room. – Локдаун- це коли ви щодня вирішуєте, в якому вбранні ви будете у вітальні.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

39. «*If coronavirus isn't about beer, why do I keep seeing cases of it? – Якщо Корона-вірус не пов'язаний із пивом, чому я постійно бачу ящики з пивом Корона?»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

42. «*Back in my day, you would cough to cover up a fart. Now, with COVID-19, you fart to cover up a cough. – В часи моєї юності люди кашляли, щоб ніхто не почув, що вони пукнули. Тепер, з COVID-19, люди пукають, щоб приховати кашель.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

53. «*What did the man say to the bartender? I'll have a corona, hold the virus. – Що ця людина сказала бармену? Мені пиво Корону. А вірус притримайте (Але не вірус)*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

57. «*Yeah, I have plans tonight. I'll probably hit the living room around 8 or 9.*

Так, маю плани на вечір. Я, мабуть, прийду до вітальні близько 8 чи 9.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

61. «*You know what they say: feed a cold, starve a fever, drink "Corona". – Як кажуть: під час застуди треба їсти, під час лихоманки краще відмовитись від їжі, а під час Корони краще пити Corona.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

68. «*During the pandemic, it's important to take after NASA. Give people space. – Під час пандемії важливо діяти за прикладом НАСА. Дайте людям простір (слова «простір» і «космос» англійською позначаються одним і тим самим словом).*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

75. «*What did the virologist say to the public? Probably the opposite of what he'll tell them next week. (CJRYF, URL) Що сказав вірусолог громадськості? Ймовірно, зовсім не те, що він скаже їм наступного тижня.*» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

84. *«What's the difference between working from home and working in an office? COVID. – Чим відрізняється робота вдома від роботи в офісі? Ковідом. Ю»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

85. *«They said you had to wear a mask at the grocery store. They should have mentioned clothes, too. – Вони сказали, що у продуктовому магазині потрібно носити маску. Вони мали б згадати і про одяг.»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

87. *«What's the worst part of homeschooling? You can't transfer students out of your class. – Що найгірше у домашньому навчанні? Ви не можете вигнати учнів зі свого класу.»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

90. *«You see a coronavirus meme, you laugh at it, you start coughing, you have a sudden urge to travel the world». – "Ви бачите мем про коронавірус, смієтеся з нього, починаєте кашляти, у вас з'являється раптове бажання подорожувати світом.»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

91. *«Love knows no borders, neither do people with coronavirus» – "Кохання не знає кордонів, як і люди з коронавірусом"»*- приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

95. *«How will the world see my blush when i have a mask on? – Як світ побачить мій рум'янець, коли на мені маска?»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

97. *«From now on I'm always going to wear a mask to the grocery store, I prefer a disguise when purchasing obscene amounts of junk food. – Відтепер у продуктовий магазин я завжди ходитиму в масці, віддаючи перевагу маскуванню при покупці*

непристойної кількості нездорової їжі.» - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

100. *«Dear HR, i am suffering from coronavirus and request you to grant me paid leave for 20 days. Otherwise, I will come to office... - Шановний відділ кадрів, я хворий на коронавірус і прошу вас надати мені оплачувану відпустку на 20 днів. Інакше я прийду в офіс.»* - приклад дослівного перекладу, де чітко передано зміст і форму оригіналу.

Метафоричний переклад спостерігається у таких видах каламбурів як:

6. *«My mom always told me I wouldn't accomplish anything by lying in bed all day. But look at me now, ma! I'm saving the world! – Моя мама завжди казала мені, що я нічого не доб'юся, якщо цілими днями лежатиму в ліжку. Але глянь на мене зараз, мамо! Я рятую світ!»* - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

8. *«If I keep stress-eating at this level, the buttons on my shirt will start socially distancing from each other. – Якщо я продовжуватиму харчуватися на такому рівні, гудзики на моїй сорочці почнуть соціально віддалятися один від одного.»* - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

9. *«Every few days try your jeans on just to make sure they fit. Pajamas will have you believe all is well in the kingdom. – Раз на кілька днів приміряйте свої джинси, щоби переконатися, що вони вам підходять. Піжама змусить вас повірити, що у вашому "королівстві" все добре.»* - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

13. *«The World Health Organization announced that dogs cannot contract COVID-19. Dogs previously held in quarantine can now be released. To be clear, WHO let the dogs out. – Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила, що собаки не можуть заразитися вірусом COVID-19. Собаки, які раніше утримувалися в*

карантині, тепер можуть бути випущені на волю. Іншими словами, ВООЗ спустили собак (випустили звіра)» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

18. «*Pollen still coming out during a global pandemic? Read the room!* – Пилок продовжує з'являтися під час глобальної пандемії? Адекватно оцінюйте ситуацію (враховуйте реалії)!» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

23. «*Quarantine has really put a damper on comedy. For months nobody has walked into a bar.* – Карантин сильно нашкодив анекдотам. Вже кілька місяців ніхто не заходить у бар (Жарт пов'язаний з традицією в Британії та Америці починати анекдоти з фрази, що хтось заходить у бар).» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

58. «*Why didn't the sick guy get the joke? It flu over his head.* – Чому хворий не зрозумів жарт? На хвору голову й жарти не заходять (доходять).» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

83. «*As a result of the World Health Organization recommending lockdowns, people around the U.S. began adopting shelter dogs. WHO let the dogs out.* – Внаслідок того, що Всесвітня організація охорони здоров'я рекомендувала перебувати в будинках, люди по всьому США почали забирати собак із притулків. ВООЗ випустила собак на волю.» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

99. «*Every time I get pissed about everything happening i make masks.* – Щоразу, коли я злюся на все, що відбувається, я роблю маски.» - в даному прикладі спостерігається метафоричний переклад.

Гіпербола також служить одним із підвидів лексичних трансформацій:

12. *«I never thought the comment “I wouldn’t touch them with a 6-foot pole” would become a national policy, but here we are! – Я ніколи не думав, що коментар “Я б не наблизився до них ні на крок” стане національною політикою, але ось воно!»* - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі.

25. *«I thought you had to wear a mask when entering businesses. They kept yelling at me to put on some pants. – Я думав, що при вході на підприємства треба вдягати маску. Але, на мене весь час кричали, щоб я вдягнув штани.»* - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Кричали, щоб одягнув штани, а не лише маску від коронавірусу.

44. *«Nail salons, hair salons, waxing center and tanning places are closed. It’s about to get ugly out there. – Нігтьові салони, перукарні, центри епіляції та місця для засмаги закриті. Скоро всі стануть потворними.»* - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Потворними стануть від того, що всі центри краси закриті.

51. *«Still no toilet paper in the stores. They’re wiped out and you’re shit out of luck. – У магазинах досі немає туалетного паперу. Всі підтерлись, а Вам капець як не пощастило.»* - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Перебільшили з тим, що комусь не дісталось, адже це неправда, так як в той період створювався штучний дефіцит на деякі товари.

59. *«30 days have September, April, June, and November, all the rest have 31, except for March which was infinite. – 30 днів мають вересень, квітень, червень і листопад, решта місяців - 31, за винятком березня, який був нескінченним.»* - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Березень був і справді нескінченним, для Британії, наприклад – це був лише початок важкої пандемії.

89. «*Coronavirus won't last long because it was made in China*» – «Коронавірус не протримається довго, тому що його зробили в Китаї» - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Китай не такий вже і поганий зі своїми приладами, але це стереотип, за яким і створили цей перебільшений жарт.

92. «*It's been almost a week me and wife are working from home due to coronavirus situation. I think before the virus does!*» – «Ось уже майже тиждень ми з дружиною працюємо вдома через ситуацію з коронавірусом. Я думаю, ми вб'ємо один одного раніше, ніж це зробить вірус!» - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі.

94. «*According to my bathroom scale, my face mask weights about 7 pounds.* – Як показують мої підлогові ваги, моя маска для обличчя важить близько 7 фунтів.» - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі.

95. «*How will the world see my blush when i have a mask on?* – Як світ побачить мій рум'янець, коли на мені маска?» - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі.

96. «*My ears are currently carrying sunglasses, headphones, and a face mask. Ears are now a purse!* – Мої вуха зараз тримають сонцезахисні окуляри, навушники та маску для обличчя. Вуха тепер – це сумочка!» - в даному перекладі можемо спостерігати гіперболу (перебільшення) при перекладі. Перебільшено, адже сумочка не є маскою, яка містить в собі стільки речей, як наші вуха.

Антитеза використана у таких прикладах каламбурів як:

22. «*How did the health experts lie? They said a mask and gloves was enough to go to the grocery store. When I got there, everyone else had clothes on.* – Як експерти в галузі охорони здоров'я збрехали? Вони сказали, що для походу в продуктовий

магазин достатньо маски та рукавичок. Коли я прийшов туди, всі інші були в одязі.» - антитеза вжита при перекладі в даному прикладі.

38. «*What's the best way to avoid touching your face? A glass of wine in each hand.* – Який найкращий спосіб уникнути дотику до обличчя? Келих вина в кожній руці.» - антитеза вжита при перекладі в даному прикладі.

64. «*What does eating raw garlic have to do with preventing COVID-19? It helps keep everyone at a safe distance* – Який стосунок має вживання сирого часнику до профілактики COVID-19? Він допомагає утримувати всіх на безпечній відстані.» - антитеза вжита при перекладі в даному прикладі.

66. «*What did the astronauts say to NASA when they notified them that their mission was complete and they could return to earth? Thanks, but no thanks.* – Що сказали астронавти НАСА, коли, їм повідомили, що їхня місія завершена і вони можуть повернутися на Землю? Дякуємо, але не треба.» - антитеза вжита при перекладі в даному прикладі.

86. «*What do you call grabbing your packages from the front porch? The day's outdoor activities.* – Як називається, коли забираєш пакунок / посылку з ганку? Прогулянка надворі.» - перекладено відповідно до оригіналу, якщо вийшов на вулицю навіть за посылкою чи доставкою, то це вже рахується як прогулянка.

88. «*This is your pilot speaking. I'm working from home today*». – "Говорить ваш пілот. Сьогодні я працюю з дому.» - протиставлення в тому, що пілоти насправді ж не можуть працювати з дому, вони повинні бути на борту.

46. «*What should you do if you don't understand a coronavirus joke? Be patient.* – Що робити, якщо ви не зрозуміли жарт про коронавірус? Станьте терплячим пацієнтом.» - потрібно бути таким терплячим, як і пацієнт в лікарні.

Епітети перекладено як:

55. «*Did you hear the joke about the germ? Never mind, I don't want to spread it around.* – Ви чули жарт про мікроба? Не переймайся, я не хочу розповсюджувати його довкола.» - саме тут при перекладі використано епітет, адже всі і так знають, що мікроби розповсюджуються точно так само, як і жарти.

56. «*I ran out of toilet paper and had to start using old newspapers. Times are rough.* – У мене закінчився туалетний папір, і мені довелося почати користуватися старими газетами. Жорсткі часи.» - при перекладі стає зрозуміло чому жорсткі часи настали, адже користуватися туалетним папером набагато приємніше ніж якимись газетами.

60. «*What types of jokes are allowed during quarantine? Inside jokes!* – Які види жартів дозволено під час карантину? Лише внутрішні жарти!» - при перекладі чітко видно, що жарти які прийнятні під час коронавірусу – це лише внутрішні жарти. Внутрішні, адже ти маєш ізолюватися при хворобі коронавірусу.

Порівняння використано лише один раз:

93. «*I'm wearing bra today, but as a face mask*» – Сьогодні я ношу бра, але як маску для обличчя.» - При перекладі використано порівняння. А саме порівнюють жіночий бра з маскою для обличчя, яку люди носили під час коронавірусу.

3.2 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою граматичних трансформацій

Коли іншомовна форма виділяється своєю особливістю і не знаходить формальних відповідників у р/у мовах, важливо знати, якими граматичними засобами можна найкраще передати думку, виражена іншомовною граматичною формою чи синтаксичною конструкцією.

Перша граматична трансформація використана у аналізованих нами каламбурах це трансформація додавання:

78. *«Joe Rogan caught COVID but made a near-complete recovery. Unfortunately, he's still not able to smell jiu-jitsu. – Джо Роган підхопив COVID, але майже повністю одужав. На жаль, він все ще невідчуває запахів від форми для джіу-джитсу.»* - тут при перекладі ми додали декілька слів, яких навіть немає в оригіналі, але зробили ми це для того, щоб передати сенс жарту і зробити його смішним для україномовних читачів. Додані слова це “форма для джіу-джитсу”.

Ще одна трансформація використана при перекладі цих каламбурів це компенсація:

1. *«Why did the chicken cross the road? Because the chicken behind it didn't know how to socially distance properly. – Чому курка перейшла дорогу? Тому, що курка позаду неї не знала, як правильно утримувати соціальну дистанцію.»* - тут при перекладі ми компенсували загальне значення з мови оригіналу, тому при перекладі просто уточнили, що курка перейшла дорогу, щоб дотримуватися соціальної дистанції.

5. *«Ran out of toilet paper and started using lettuce leaves. Today was just the tip of the iceberg, tomorrow romaines to be seen. – Закінчився туалетний папір, і я почав використовувати листя салату. Сьогодні була лише верхівка салату»*

айсберг, а завтра доберусь до салату ромен.» - якщо прочитати лише один раз жарт мовою оригіналу не сильно зрозуміло основну ідею, але досить зробити це ще декілька разів, щоб вловити досить специфічний гумор. Саме через це при перекладі ми буквально компенсували нестачу пояснивши буквально, що людина використовує замість туалетного паперу.

11. *«Being quarantined with a talkative child is like having an insane parrot glued to your shoulder. - Перебувати в карантині з балакучою дитиною - все одно що тримати на плечі божевільного папуго.»* - тут при перекладі ми просто порівняли дуже балакучу дитину з божевільним папугою.

30. *«What did one novel coronavirus say to the other? “Oh, the places you’ll see. – Що сказав один новий коронавірус іншому? О, Ти обійдеш весь світ !»* - при перекладі даного прикладу було важко, але загальним чином зрозуміло, що “novel” це зовсім не “поема”, а “новий”. Ось саме і так загальний сенс став зрозумілий, що новий коронавірус сказав іншому.

2. *«Two grandmothers were bragging about their precious darlings. One of them says to the other, “Mine are so good at social distancing, they won’t even call me.” – Дві бабусі вихвалялися своїми дорогоцінними чадами. Одна з них говорить іншою: “Мої такі гарні в соціальному дистанціюванні, що навіть не дзвонять мені”.»* - один із найцікавіших прикладів, компенсувавши слово “darlings” при перекладі, отримуємо, що це означає “чада”. Тобто діти однієї із бабусь так дистанціювалися, що навіть не телефонують їй.

4. *«My husband purchased a world map and then gave me a dart and said, “Throw this and wherever it lands—that’s where I’m taking you when this pandemic ends.” Turns out, we’re spending two weeks behind the fridge. – Мій чоловік купив карту світу, а потім дав мені дротик і сказав: “Кудаї, куди приземлиться - туди я тебе і заберу, коли закінчиться пандемія”. Виявилось, що ми проведемо два тижні за холодильником.»* - при перекладі зрозуміло, що ми можемо

перекласти слово так, як нам насправді зручно, саму тому слово “land” ми переклали як “приземлятися”.

36. «*Why do they call it the novel coronavirus? It's a long story... - Чому його називають новим (новим штамом) коронавірусом? Це довга історія...*» - знову ж таки слово “novel” це зовсім не “поема”, а “новий”, а отже новий штам коронавірусу це довга історія, довга як і будь-яка поема.

43. «*You know who buys up all the toilet paper? Assholes. – Знаєте, хто скуповує весь туалетний папір? Засранці.*» - дуже-дуже дослівний переклад, можливо, трохи і прямолінійний, але від всього і весь шарм жартів людей англomовного суспільства.

50. «*What do you tell yourself when you wake up late for work and realize you have a fever? Self, I so late. – Що ви кажете собі, коли прокидаєтеся пізно на роботу і розумієте, що у вас жар? Сам, о, ізолься.*» - при перекладі ми переклали вислів “Self, I so late” як “Сам, о, ізолься”. Жарт буде зрозумілий лише носіям мови, або ж знавцям мови, адже слухаючи чи читаючи жарт, потрібно звернути увагу на фонетичну складову. Саме тоді буде зрозумілий основний сенс жарту.

16. «*This morning I saw a neighbor talking to her cat. It was obvious she thought her cat understood her. I came into my house, told my dog — we laughed a lot. – Сьогодні вранці я побачив сусідку, яка розмовляла зі своєю кішкою. Було очевидно, що вона думає, що кішка її розуміє. Я зайшла до свого будинку, розповіла про це своїй собаці - ми довго сміялися.*» - переклад майже дослівний, як і хазяйка свого котика вважає, що він її розуміє, так і інша сусідка прийшла і розповіла це своєму песику, думаючи, що це нормально.

17. «*Nothing like relaxing on the couch after a long day of being tense on the couch. – Немає нічого кращого, ніж розслабитись на дивані після довгого дня,*

проведеного у напрузі на дивані.» - компенсували переклад тим, що при перекладі пояснили, що головний герой цього речення не лише весь день провів на дивані, а й сів на нього, щоб розслабитися після довгого та напруженого дня.

71. *«What goes great with Corona? Lyme disease. – Що добре поєднується з Коронаю? Хвороба Лайма.»* - насправді тут йдеться про те, що з пивом Корона добре смакує лайм, а з хворобою коронавірус добре йде хвороба Лайма.

24. *«Did you hear about the guy speculating on hand sanitizer? He was rubbing his hands together. – Ви чули про хлопця, який спекулював на дезінфекційному засобі для рук? Він добряче заробив.»* - “Він добряче заробив” в оригіналі насправді звужить як “ He was rubbing his hands together”, що означає при дослівному перекладі, що він тер руки так, як це зазвичай роблять при використанні санітайзерів.

27. *«How do you socially distance while around family? A high-fiber diet. – Як соціально дистанціюватися, перебуваючи у родинному колі? Дієта з високим вмістом клітковини.»* - так можна буде дистанціюватися і справді, адже якщо вживати багато клітковини, то можна швидко набрати вагу і стати таким великим, що будеш і справді ізольований від людей.

32. *«What did the single guy say to the single woman during lockdown? “If COVID doesn’t take you out, can I?” – Що сказав самотній хлопець самотній жінці під час локдауну? “Якщо КОВІД тебе не бере, то як це вийде у мене?”* – ми переклали дане речення, компенсувавши його кінець. Якщо жінку не бере коронавірус, тобто якщо вона не може його підчепити, то як її може завоювати будь-який чоловік.

45. *«Why don’t chefs find coronavirus jokes funny? They’re in bad taste. – Чому шеф-кухарі не вважають жарти про коронавірус смішними? У них поганий смак.»* - переклад чіткий і без прогалин. У шеф-кухарів насправді не такий вже і

поганий смак, але перекладаємо саме так як з мови оригіналу, адже смак стосується тут того, що при коронавірусі його легко можна втратити.

48. «I'll tell you a coronavirus joke now, but you'll have to wait two weeks to see if you got it. – Зараз я розповім вам анекдот про коронавірус, але вам доведеться почекати два тижні, щоб дізнатися, чи він (коронавірус) до Вас дійшов.» - переклали ми компенсуючи основний зміст оригіналу і зрозуміли, що жарт буде зрозумілий лише за два тижні, як і хвороба коронавірусу, яка триває в основному також два тижні.

3.3 Способи відтворення українською мовою каламбурів в англійськомовних жартах за допомогою фонетичних трансформацій

Досить загальнозживаний вид трансформацій який використовується при перекладі каламбурів це переклад фонетичною трансформацією. Звуки, вигуки, незвичні звертання – усе це перекладається такою трансформацією як транскрибування:

19. *«Knock-knock! Who is there? Seriously, don't touch my door and step back 6 feet.*

Тук-тук! Хто там? Серйозно, не чіпайте мої двері і назад на 6 футів.» - буквально дослівний переклад, слово “Knock-knock” перекладено як “Тук-тук”.

29. *«How does COVID travel? The Batmobile. – Як подорожує КОВІД? За допомогою Бетмобіля.»* - тут можемо побачити транскрибування слова “The Batmobile”, що і перекладається українською так само “Бетмобіль”, тобто автомобіль, яким користується популярний герой коміксів Бетмен.

37. *«You know what they're saying about 2020. It went viral faster than anyone thought it would. – Ви знаєте, що говорять про 2020 рік. Він став вірусним швидше, ніж будь-хто думав.»* - дослівний переклад, але слово “viral” переклали як “вірусний”.

40. *«What's the difference between COVID-19 and Romeo and Juliet? One's the coronavirus and the other is a Verona crisis. – У чому різниця між COVID-19 та Ромео та Джульєттою? Один – коронавірус, а інший – "веронакризис".»* - жарт створений на певних знаннях історії, але переклали ми дослівно, а саме транскрибували “Verona crisis” до “веронакризис”.

41. *«What do you call panic-buying of sausage and cheese in Germany? The wurst-kase scenario. – Як називається панічне скуповування ковбаси та сиру в Німеччині? Сценарій wurst-kase.»* - співзвучно англійському “найгірший випадок”.

47. «*The grocery stores in France look like tornadoes hit them. All that's left is de brie.* – Продуктові магазини у Франції виглядають так, ніби по них пронісся торнадо. Все, що залишилося, це справжні “дебрі”. – мій улюблений приклад, адже слово “дебрі” звучить як французький сир “de brie”, але в нашому перекладі це місце з хашами, а насправді це делікатесний сир з Франції.

52. «*So many coronavirus jokes out there, it's a pandemic.* – Так багато жартів про коронавірус, що це вже пандемія.» - дослівно переклали, що вже жартів про коронавірус так багато, що це нова пандемія.

54. «*If there's a baby boom nine months from now, what will happen in 2033? There will be a whole bunch of quaranteens.* – Якщо за дев'ять місяців почеться бейбі-бум, що буде у 2033 році? Буде ціла купа дітей-карантину.» - співзвучно з “діти покоління карантину”.

62. «*What did the sick parent make their kids for lunch? Mac and sneeze.* – Що хворі батьки готують своїм дітям на обід? Макарони з чханням» - співзвучно з англійським “макарони з сиром”.

65. «*Knock-Knock! Who's there? Etch. Etch Who? Bless You!* – Тук-тук! Хто там? Ах. Ах хто? Будьте здорові!» - приклад, в якому використано вигуки, які ми не можемо перекласти дослівно, тому просто транскрибуємо.

67. «*What did the barista call her face mask? A coughy filter.* – Як бариста казав про її маску для обличчя? Фільтр для кашлю.» - співзвучно англійському “фільтр для кави”.

69. «*Why hasn't anyone in Antarctica contracted COVID-19? They're so ice-o-lated.* – Чому ніхто в Антарктиді не заразився КОВІД-19? Вони так ізольовані льодом.» - чудовий приклад фонетичної трансформації при перекладі, а саме слово “ice-o-lated” перекладено як “ізольовані льодом”.

72. «*What's the difference between the Alpha and Delta variant? I don't know; it's all Greek to me.* – У чому різниця між варіантами Альфа та Дельта? Я не знаю; для мене це просто щось грецьке.» - абсолютно дослівний переклад, а особливо двох грецьких слів “Alpha” та “Delta”.

73. «*Have scientists determined why cats can catch COVID? It's still a meow-stery.* – Чи визначили вчені, чому кішки можуть заразитись КОВІДом? Це все ще таємн-явкання.» - в даному прикладі замість слова “mystery” вжили слово “meow-stery”, щоб підкреслити жарт, в якому йдеться про котів, які також можуть заразитися коронавірусом.

76. «*One horse asks the other if he's tried Ivermectin. "I haven't," he says, "but my neigh-bor has.* – Один кінь запитує іншого, чи пробував він Івермектин. "Я не пробував", - відповідає той, - "але мої іго-го-сті пробували.» - слово “neigh-bor” перекладено як “іго-го-сті”.

80. «*What do you call a coffee filter mask? A coughy filter.* – Як ви називаєте маску з кавового фільтра? Фільтр для кашлю.» - приклад з чіткою грою слів, адже при вимові фонетично слова “coffee” та “coughy” звучать однаково, хоча мають різне значення, а саме – “кава” та “кашель”.

82. «*Knock-Knock! Go home, you're supposed to be social distancing.* – Тук-тук! Іди додому, ти маєш дотримуватися соціальної дистанції.» - в цьому прикладі транскрибування використано для слів “social distancing”, що і означає буквально “соціальна дистанція”

90. «*You see a coronavirus meme, you laugh at it, you start coughing, you have a sudden urge to travel the world*”. – “Ви бачите мем про коронавірус, смієтеся з нього, починаєте кашляти, у вас з'являється раптове бажання подорожувати світом.» - перекладено дослівно, але збережено основний сенс жарту, що як

тільки ви побачите якийсь жарт про коронавірус, то будете кашляти і раптово захочете подорожувати світом.

70. «*I would make a COVID-19 joke, but it would be tasteless. – Я пожартував би про COVID-19, але це був би жарт без смаку, а можливо, й без запаху.*» - легко зрозуміти, чому ми переклали саме так, адже кожен хто хворіє коронавірусом має шанс втратити і смак, і запах.

74. «*Did you hear that vaccinations are controversial in some communities? It's a real sticking point. – Чи ви чули, що вакцинація викликає суперечки в деяких спільнотах? Це реально заразно.*» - переклад говорить нам про те, що заразний не лише коронавірус, а й суперечки щодо вакцинації проти нього.

77. «*What are some unexpected consequences of over-the-counter efforts to treat COVID-19? Dirty fish tanks. – Якими є деякі несподівані наслідки безуспішних зусиль щодо лікування COVID-19? Оральні втіхи.*» - тут можна багато не пояснювати, адже тут переклад не є дослівним, але ми намагалися підлаштувати його під аудиторії і не зробити занадто відкритим.

78. «*Joe Rogan caught COVID but made a near-complete recovery. Unfortunately, he's still not able to smell jiu-jitsu. – Джо Роган підхопив COVID, але майже повністю одужав. На жаль, він все ще невідчуває запахок від форми для джіу-джитсу.*» - лексично передано сенс даного жарту, додаючи певні деталі.

79. «*What do all virus jokes have in common? They're catchy. – Що спільного у всіх вірусних жартів? Вони чіпляють.*» - при перекладі розуміємо, що чіпляє не лише коронавірус, а й жарти про нього також.

96. «*My ears are currently carrying sunglasses, headphones, and a face mask. Ears are now a purse! – Мої вуха зараз тримають сонцезахисні окуляри, навушники та маску для обличчя. Вуха тепер – це сумочка!*» - досить цікавий приклад,

адже вуха тепер не лише орган слуху, а й сумочка, яка тримає на собі і окуляри, і маску, і навушники.

98. *«When I wear my face mask I like to think I look like a ninja. A tired, stressed, and vacant eyed ninja. – Коли я вдягаю маску, мені подобається думати, що я схожий на ніндзя. Такий собі втомлений і напружений ніндзя з порожнім поглядом.»* - тут розкрито, що люди, які носять маски – це так звані ніндзя, в яких просто порожній погляд та напружений емоційний стан, адже всі в свій час втомилися від коронавірусу.

14. *«Since we're all in quarantine I guess we'll be making only inside jokes from now on. – Оскільки ми всі в карантині, я вважаю, що відтепер у нас будуть лише "ізольовані" жарти.»* - жарти будуть лише ізольовані, так як всі на карантині і всі ізолювалися від суспільства.

Висновки до розділу 3

1. Лексичні та граматичні трансформації є невід'ємною складовою перекладу, в процесі якого перекладач намагається досягнути стовідсоткової еквівалентності за найменших втрат. У даному розділі, ми навели виділений нами термін перекладацької трансформації. У нашому розумінні перекладацька трансформація – це прийом логічного мислення, що базується на рівнозначному смислового перетворенні вихідної мовної конструкції, за умови відмінності від словникової форм, але при збереженні її функціонального впливу. Завдяки подібним трансформаціям автор максимально передає зміст написаного, а коли це стосується жартів, удже важливо зберегти цю ідею. Подібні трансформации відбуваються над лексичними або ж граматичними одиницями мови і носять формально-семантичний характер, завдяки ним змінюється як форма, так і значення одиниць оригіналу.
2. Трансформації вважаються динамічними способами перекладу, які використовуються перекладачем у випадках, коли існує неможливість віднайти еквівалент у словнику або ж його застосування у певному контекстуальному патерні є некоректним і може зашкодити адекватності перекладу. Трансформації можуть розподілятися на комплексні лексико-граматичні, де перетворення мають справу одночасно як з лексичними, так і з граматичними одиницями вихідного тексту, та на міжрівневі, де відбувається повноправний перехід від лексичних до граматичних одиниць мови і навпаки. Застосування перекладацьких трансформацій базується на тому, щоб текст перекладу з максимально можливою повнотою, при суворому дотриманні норм передавав всю інформацію, укладену в оригінальному тексті.
3. Проаналізувавши вищенаведені трансформації та проілюструвавши їх прикладами, можемо дійти висновку, що всі трансформації

використовуються з метою відтворення оригінального тексту всіма можливими ресурсами у мові перекладу, чи то уникаючи неперекладних елементів, чи то транспортуючи їх у більш доцільне місце.

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети нашого магістерського дослідження перший розділ був присвячений класифікаціям каламбуру та теоретичним засадам перекладацьких трансформацій. Був проведений аналіз терміну перекладацької трансформації, наданого зарубіжними та вітчизняними науковцями. Окрім того, була надана низка класифікацій за Максимовим. Перекладацькі трансформації, які ми проаналізували у межах нашого дослідження, відносяться до лексичних, граматичних та фонетичних структур. На лексичному рівні ми розглянули наступні трансформації: калькування (дослівний переклад), додавання (надання інформації, не відтвореної автором в оригіналі), паралелізм, метафору, тавтологію та антитезу. На граматичному рівні: додавання та компенсацію. Оскільки класифікації, подані в наукових працях низки вчених, відрізняються одна від одної, ми вирішили здійснити аналіз найбільш поширених перекладацьких трансформацій.

Другий розділ був присвячений аналізу класифікацій каламбурів, що існують у англomовному середовищі. Виявлено, що найпотужнішими групами вживання є оказіоналізми, фонетичні та фразеологічні каламбури.

Третя частина дослідження базувалась на лексичних та граматичних трансформаціях, які зустрічаються під час перекладу художньої літератури з англійської мови на українську. У цьому розділі було розглянуто труднощі, які можуть стати на заваді під час досягнення адекватного перекладу. На лексичному рівні може використовуватися емотивно- та експресивно- і культурно-маркована лексика, термінологія та книжкова лексика, запозичення, сленгізми та діалектизми. Такі складні одиниці та конструкції також викликають деякі труднощі. Для вирішення цих труднощів перекладачі використовують різного роду трансформації. Описовий переклад, транскодування, додавання, різні типи заміни використовуються для подолання труднощів на лексичному рівні. Щодо граматичних труднощів (відсутності

відповідно еквівалентної форми, часткового збігу, розходженні в характері та вживанні граматичної форми), то в такому разі членування або об'єднання речень та граматичні заміни (члена речення, частини мови, форми слова: числа іменника, способу дієслова, типу речення).

За проведеними дослідженнями, гра мовних форм, спрямована на досягнення комічного ефекту, ґрунтується на різних співзвуччях, полісемії, повних чи часткових омонімах та паронімах, видозміні стійких лексичних зворотів чи їх сполучуваності.

Взагалі, дослідивши проблему перекладу каламбурів, що не мають аналогів в мові, на яку перекладається «проблемна ділянка», ми віднайшли кілька перекладацьких стратегій, що допомагають перекладачам здійснювати переклад каламбурів без великих втрат (перед ними вибір: втрата каламбуру чи змісту), а саме: прийом компенсації та трансформації.

Перекладацькі трансформації, які ми проаналізували у межах нашого дослідження, відносяться до лексичних та граматичних та фонетичних структур. На лексичному рівні ми розглянули наступні трансформації: калькування (дослівний переклад), додавання (надання інформації, не відтвореної автором в оригіналі), метафоричний переклад, антитезу, епітет, паралелізм та тавтологію.

Отже, підбиваючи загальні підсумки нашого дослідження, варто зазначити, що у практиці перекладача трансформації займають чільне місце, а основними вимогами до нього є вміння вдало долати труднощі, які виникають у процесі роботи, «відчувати» мову та вміло використовувати перетворення різного характеру, за умови їх виправданості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антрушина Г. Б. Лексикологія англійської мови. Москва. Дрофа, 2004. 288 с.
2. Арнольд І. В. Стилїстика сучасної англійської мови: стилїстика декодування: навчальний посїбник для студентів пед. ін-тів за спец. Іностр. яз. Москва. Просвещение, 1990. С. 114-116.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лїнгвістики. Київ: Академія, 2004. - С. 106.
4. 2004. - С. 106.
5. Бєлова Н.М. Методичні рекомендації щодо роботи над перекладом газетно-інформаційного матеріалу. М., 1995. 304 с.
6. Бокова П. М. Каламбур або гра слів. Проблеми та особливості перекладу. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лїнгвістики. Київський національний лїнгвістичний університет. 2015. №27.
7. Виноградов, В. В. Російська мова, її вивчення та питання мовленнєвої культури. Питання мовознавства. 1961. № 4.
8. Виноградов В. С. Введення в перекладознавство. Москва. Д-во інституту загальної середньої освіти РАО, 2001. 56 с.
9. Влахов С. Н. Неперекладене в перекладі. Москва. Международные отношения, 1980. 343 с.
10. Галь Н. Слово живе і мертво. Москва. Рипол Классик, 2016. 510 с.
11. Голуб І. Б. Стилїстика сучасної російської мови. Москва. Вищ. шк., 1986. 160 с.
12. Денисова П. С. Лїнговокультурологія каламбуру. Актуальні питання перекладознавства та лїнгвістики. Волгоград, 2001. С. 49-51.
13. Добросклонська Т. Г. Медіадискурс як об'єкт лїнгвістики та міжкультурної комунікації. Вестн. моск. ун-ту. Серія 10. Журналістика. 2006. № 2. С. 20-33

14. Єрмолович Д. І. Імена власні на стику мов і культур. Москва. Р. Валент, 2001. 6 с.
15. Желтухіна М. Р. Специфіка мовленнєвого впливу тропів у мові ЗМІ. М., 2004. 132 с.
16. Зеленов О. М. Про каламбурне використання фразеологізмів. // Питання семантики фразеологічних одиниць. Ч. 1. Новгород. 1971. С. 294-298.
17. Каламбур, або Гра слів // Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці, 2001. 634 с.
18. Квятковський, А. П. Поетичний словник. М., 1966.
19. Кібрик О. О. Жанри і типи тексту в науковому та медійному дискурсі. Орел, 2008. С. 6-11
20. Коваленко А. М. Заголовок англomовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика: дис. канд. філол. наук: Київськ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2002. 187 с.
21. Комісаров В. М. Сучасне перекладознавство. М., 2001. С. 171-172.
22. Коньков В.І. Мовленнєва структура газетного тексту., 1995. 158 с.
23. Костяшина О. А. Тематична єдність як чинник організації медіадискурсу. Мова і культура, 2009. С. 38-39.
24. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. для студ. філолог. спец. вищ. навч. закл. К. Академія, 2005. 368 с.
25. Кубашичева С. К., Читао Л. Р. Особливості перекладу заголовків сучасних англійських ЗМІ. Вісник АДУ, 2015. С. 59-62.
26. Лазарева Е.А. Заголовковий комплекс тексту - засіб організації та оптимізації сприйняття..., 2000. 147 с.
27. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці, 2001. 634 с.
28. Маслов Ю. С. Вступ до мовознавства. Санкт-Петербург. Філологічний факультет СПбДУ, 2006. 156 с.

29. Микоян А. С. Проблеми перекладу текстів ЗМІ. Мова засобів масової інформації: навчальний посібник для вузів за ред. М.М. Володіної. М., 2008. С. 443-455.
30. Московський А. П. Про природу комічного. Іркутськ. Східносибірське книжкове видавництво, 2004. 96 с.
31. Норман, Б. Ю. Гра на гранях мови. М. Наука, 2006.
32. Пампура С. Ю. Мова англійських медійних заголовків: особливості перекладу. ISSN 2409-1154 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2019 № 41 том 2
33. Паршин А. М. Каламбур як форма мовної гри: механізми створення. Вісник ВГУ. Лінгвістика та міжнародна комунікація, 2011. № 1. С. 16-17.
34. Пригоди Аліси в країні чудес. М. Наука, Головна редакція фізико-математичної літератури, 1991. 226 с.
35. Самойленко А.Г. Типологія каламбуру. Вісник Адигейського державного університету, 2008. № 3. С. 11-13.
36. Санников В. З. Каламбур як семантичний феномен // Питання мовознавства, 1995. № 3. 59 с.
37. Збірник висловів, влучних думок, гострих слів та анекдотів усіх часів і народів. Дубна. ІЦ "Фенікс", 1995. 384 с.
38. Солганик Г. Я. До визначення понять "текст" і "медіатекст" // Вісник МДУ. Сер. 10. Журналістика, 2005. №2. С. 7-15
39. Троїцька О.В. Гра слів в англійському оригіналі та в перекладі. Про труднощі перекладу каламбуру в худ. творах, 2005. №2. 46 с.
- Флоріна С.М., С.К. Влахова, Структура каламбура. М, 2004
40. Фразеологія: знакові величини Баран Я.А., Зимомря М.І., Білоус О. М. Вінниця. Нова книга, 2008. 256 с.

41. Чемезова І. А. Прецедентна модель мовної гри в газетному заголовку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук. Наук. Єкатеринбург, 2008. 24 с.
42. Чернявська В. Е. Дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. Вид-во СПбДУЕФ, 2001. С. 14-17.
43. Швейцер А. Д. Теорія перекладу: статус, проблеми, аспекти. Москва. Наука, 1988. 44 с.
44. Щербина А. А. Сутність і мистецтво словесної дотепності (каламбуру). Київ: Ліра, 2008. 58 с.
45. Appleton, Andrea (2015). "The Mad Challenge of Translating "Alice's Adventures in Wonderland"". Smithsonian. Retrieved 13 August 2016.
46. Attardo, Salvatore. Linguistic Theories of Humor, p.109. Walter de Gruyter, 1994. Alleton, V.: L'écriture chinoise. Paris, 1970.
47. Bell, Allan (1995). "Language and the Media*". Annual Review of Applied Linguistics. pp.23—41.
48. Booth, David (1990). Writers on Writing: Guide to Writing and Illustrating Children's Books. Grolier Limited. P. 83.
49. Brown J. Eight Types of Puns // Transactions and Proceedings of the Modern Language Association of America, 1956. P. 14.
50. Carroll L. Alice's adventures in wonderland – Chicago, Illinois: Book Virtual Corporation, 2000. 195 p.
51. Chulanova G. V. Lexicology in theory, practice and tests: study guide – Sumy: Sumy State University, 2015. 241 p.
52. Delabastita D. There's a Double Tongue. An Investigation into the Translation of Shakespeare's Wordplay – Amsterdam, Atlanta: Rodopi, 1993. 522 с.
53. "English Grammar Lesson – How very pun-ny of you! – ELC". ELC – English Language Center. 2 August 2016. Retrieved 31 August 2017.

54. Fontaine, Michael (2010). *Funny Words in Plautine Comedy*. Oxford University Press.
55. Gee, James; Handford, Michael, eds. (2011). "Chapter 31: Media and Discourse Analysis". *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. Routledge. pp. 441—443.
56. Harris Z. *Discourse Analysis // Language* 28. London, 1952. 1-30 p.
57. John Pollack (14 April 2011). *The Pun Also Rises*. Penguin Publishing Group.
58. Johnson, Sally; Ensslin, Astrid (2007). *Language in the Media: Representations, Identities, Ideologies*. Bloomsbury Publishing Plc. P. 33.
59. Lakoff R. T. *Persuasive Discourse and Ordinary Conversation, with Examples from Advertising*. Berkeley, California: University of California Press, 1982. P. 26.
60. Lörscher W. *The Translation Process: Methods and Problems of Its Investigation // Journal des traducteurs / Translator's Journal*. 2005. № 2. P. 599.
61. M. Snell-Hornby, *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints*, Philadelphia, John Benjamins, 2006, p. 133.
62. Newmark P. *Approaches to Translation / Peter Newmark*. — Oxford: Pergamon Press, 1981. 200 p.
63. Nida E. A. *The Theory and Practice of Translation / E.A. Nida, C.R. Taber*. — Leiden: E.J. Brill, 1969. 197 p.
64. "Paronomasia - Definition and Examples of Paronomasia". *Literary Devices*. 10 March 2014. Retrieved 2 June 2021. P. 23.
65. Parret H. *Contexts of Understanding / H. Parret*. — Amsterdam : John Benjamin PC, 1980. — 342 p.
66. Pocheptsov G. G. *Language and humour / G. G. Pocheptsov*. — Kiev : Vysca skola, 1990. — 356 p.

67. Street R. L. *Speech Accommodation Theory: A Social Cognitive Approach to Language and Speech Behaviour // Social Cognition and Communication*. Beverly Hills: Sage Publications Inc., 1982. pp. 196—197.
68. Tartakovsky, Joseph (28 March 2009). "Pun for the Ages". *The New York Times*.
69. Thakerar J. N. *Psychological and Linguistic Parameters of Speech Accommodation Theory // Advance in the Social Psychology of Language*. 1982. pp. 207—208.
70. Toury G. *The Nature and Role of Norms in Translation // Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 1995. pp. 55—69.
71. Toury G. *The Nature and Role of Norms in Translation // Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 1995. P. 55—69.
72. Van Dijk T. *Discourse Studies: a Multidisciplinary Introduction*. London: Sage Publications Inc., 2011. pp. 178—179.
73. Venuti L. *The Translator's Invisibility. A History of Translation*. New York: Routledge, 2008. P. 56.
74. Welch J. W. *Chiasmus in Antiquite. Structures, Analyses, Exegesis / J.W. Welch — Gerstenberg*, 1981. — 457 p.
75. Widdowson H. G. *English for Specific Purposes: Criteria for Course Design in English for Academic and Specific Purposes. Studies in Honour of Louis Trimber*. New York: Newbury House Publishers, 1981. P. 9.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- (БЭС) – Большой энциклопедический словарь. М.: БЭС, 1981. 1599 с.
- (КСИС) – Краткий словарь иностранных слов. Москва: Русский язык, 1985. 275 с.

(ЛЭС) – Литературный энциклопедический словарь. М.: Сов. энциклопедия, 1987.

(СЛТ) – Словарь лингвистических терминов. М.: Едиториал. УРСС, 2004. 576 с.

(СУМ) – Словник української мови. Академічний тлумачний словник української мови в 11 томах. Київ: Наукова думка, 1970. С. 19.

(CD) – Cambridge Dictionary. English Dictionary, Translations & Thesaurus.

(ТОСТTEL) – The Oxford Companion to the English Language. Oxford: Oxford University Press, 1992. P. 653

(ADOS) – Wales K. A Dictionary of Stylistics. New York: Routledge, 2014. P. 391

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(ЧГ) – Человек-головоломка. Льюис Кэрролл. URL: <http://lewis-carroll.ru/>

(CJRYF) – Coronavirus Jokes to Retrain Your Face. URL:
<https://www.fatherly.com/play/best-coronavirus-jokes/amp/>

(АВКЧ) – Аліса в Країні Чудес. Київ. А-БА-БА- ГА-ЛА-МА-ГА, 2001. 264 с.

ДОДАТОК
Каламбур в англійськомовних медійних жартах про коронавірус

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>Why did the chicken cross the road? Because the chicken behind it didn't know how to socially distance properly. (CJRYF, URL)</i>	Чому курка перейшла дорогу? Тому, що курка позаду неї не знала, як правильно утримувати соціальну дистанцію. (переклад наш)
2.	<i>Two grandmothers were bragging about their precious darlings. One of them says to the other, "Mine are so good at social distancing, they won't even call me." (CJRYF, URL)</i>	Дві бабусі вихвалялися своїми дорогоцінними чадами. Одна з них говорить іншою: "Мої такі гарні в соціальному дистанціюванні, що навіть не дзвонять мені".
3.	<i>Who's idea was it to sing "Happy Birthday" while washing your hands? Now every time I go to the bathroom, my kids expect me to walk out with a cake. (CJRYF, URL)</i>	Кому спало на думку співати "З днем народження" під час миття рук? Тепер щоразу, коли я йду у ванну, мої діти чекають, що я вийду звідти з тортом.
4.	<i>My husband purchased a world map and then gave me a dart and said, "Throw this and wherever it lands—that's where I'm taking you when this pandemic ends." Turns out, we're spending two weeks behind the fridge.</i>	Мій чоловік купив карту світу, а потім дав мені дротик і сказав: "Кидай, куди приземлиться - туди я тебе і заберу, коли закінчиться пандемія". Виявилось, що ми проведемо два тижні за холодильником.

	<i>(CJRYF, URL)</i>	
5.	<i>Ran out of toilet paper and started using lettuce leaves. Today was just the tip of the iceberg, tomorrow romaines to be seen.</i> <i>(CJRYF, URL)</i>	Закінчився туалетний папір, і я почав використовувати листя салату. Сьогодні була лише верхівка салату айсберг, а завтра доберусь до салату ромен.
6.	<i>My mom always told me I wouldn't accomplish anything by lying in bed all day. But look at me now, ma! I'm saving the world!</i> <i>(CJRYF, URL)</i>	Моя мама завжди казала мені, що я нічого не доб'юся, якщо цілими днями лежатиму в ліжку. Але глянь на мене зараз, мамо! Я рятую світ!
7.	<i>After years of wanting to thoroughly clean my house but lacking the time, this week I discovered that wasn't the reason.</i> <i>(CJRYF, URL)</i>	Після багатьох років бажання ретельно прибратися в будинку, (але не вистачало часу), цього тижня я виявила, що причина не в цьому.
8.	<i>If I keep stress-eating at this level, the buttons on my shirt will start socially distancing from each other.</i> <i>(CJRYF, URL)</i>	Якщо я продовжуватиму харчуватися на такому рівні, гудзики на моїй сорочці почнуть соціально віддалятися один від одного.
9.	<i>Every few days try your jeans on just to make sure they fit. Pajamas will have you believe all is well in the kingdom.</i> <i>(CJRYF, URL)</i>	Раз на кілька днів приміряйте свої джинси, щоби переконатися, що вони вам підходять. Піжама змусить вас повірити, що у вашому "королівстві" все добре.

10.	<i>Yesterday I ran out of soap and body wash and all I could find was dish detergent.</i> (CJRYF, URL)	Вчора у мене закінчилося мило та гель для тіла, і я змогла знайти лише засіб для миття посуду.
11.	<i>Being quarantined with a talkative child is like having an insane parrot glued to your shoulder.</i> (CJRYF, URL)	Перебувати в карантині з балакучою дитиною - все одно що тримати на плечі божевільного папугу.
12.	<i>I never thought the comment "I wouldn't touch them with a 6-foot pole" would become a national policy, but here we are!</i> (CJRYF, URL)	Я ніколи не думав, що коментар "Я б не наблизився до них ні на крок" стане національною політикою, але ось воно!
13.	<i>The World Health Organization announced that dogs cannot contract COVID-19. Dogs previously held in quarantine can now be released. To be clear, WHO let the dogs out.</i> (CJRYF, URL)	Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила, що собаки не можуть заразитися вірусом COVID-19. Собаки, які раніше утримувалися в карантині, тепер можуть бути випущені на волю. Іншими словами, ВООЗ спустили собак (випустили звіра)
14.	<i>Since we're all in quarantine I guess we'll be making only inside jokes from now on.</i> (CJRYF, URL)	Оскільки ми всі в карантині, я вважаю, що відтепер у нас будуть лише "ізольовані" жарти.
15.	<i>I'm not talking to myself, I'm having a parent-teacher</i>	Я не розмовляю сама з собою, у мене батьківські збори.

	<p><i>conference.</i> (CJRYF, URL)</p>	
16.	<p><i>This morning I saw a neighbor talking to her cat. It was obvious she thought her cat understood her. I came into my house, told my dog — we laughed a lot.</i> (CJRYF, URL)</p>	<p>Сьогодні вранці я побачив сусідку, яка розмовляла зі своєю кішкою. Було очевидно, що вона думає, що кішка її розуміє. Я зайшла до свого будинку, розповіла про це своїй собаці - ми довго сміялися.</p>
17.	<p><i>Nothing like relaxing on the couch after a long day of being tense on the couch.</i> (CJRYF, URL)</p>	<p>Немає нічого кращого, ніж розслабитись на дивані після довгого дня, проведеного у напрузі на дивані.</p>
18.	<p><i>Pollen still coming out during a global pandemic? Read the room!</i> (CJRYF, URL)</p>	<p>Пилок продовжує з'являтися під час глобальної пандемії? Адекватно оцінюйте ситуацію (враховуйте реалії)!</p>
19.	<p><i>Knock-knock! Who is there? Seriously, don't touch my door and step back 6 feet.</i> (CJRYF, URL)</p>	<p>Тук-тук! Хто там? Серйозно, не чіпайте мої двері і назад на 6 футів.</p>
20.	<p><i>Day 121 at home and the dog is looking at me like, "See? This is why I chew the furniture!"</i> (CJRYF, URL)</p>	<p>121 день вдома, і собака дивиться на мене так: "Бачиш? Ось чому я гризу меблі!".</p>
21.	<p><i>If you bought 144 rolls of toilet paper in preparation for a 14-day quarantine, you probably should</i></p>	<p>Якщо ви купили 144 рулони туалетного паперу, готуючись до 14-денного карантину, вам, ймовірно,</p>

	<i>have been seeing a doctor long before coronavirus. (CJRYF, URL)</i>	слід було звернутися до лікаря задовго до появи коронавірусу.
22.	<i>How did the health experts lie? They said a mask and gloves was enough to go to the grocery store. When I got there, everyone else had clothes on. (CJRYF, URL)</i>	Як експерти в галузі охорони здоров'я збрехали? Вони сказали, що для походу в продуктовий магазин достатньо маски та рукавичок. Коли я прийшов туди, всі інші були в одязі.
23.	<i>Quarantine has really put a damper on comedy. For months nobody has walked into a bar. (CJRYF, URL)</i>	Карантин сильно нашкодив анекдотам. Вже кілька місяців ніхто не заходить у бар (Жарт пов'язаний з традицією в Британії та Америці починати анекдоти з фрази, що хтось заходить у бар). Вже кілька місяців американець, німець та росіянин не можуть ніде зустрітись – альтернативний переклад, з огляду на типовий початок деяких анекдотів у нас.
24.	<i>Did you hear about the guy speculating on hand sanitizer? He was rubbing his hands together. (CJRYF, URL)</i>	Ви чули про хлопця, який спекулював на дезінфекційному засобі для рук? Він добряче заробив.
25.	<i>I thought you had to wear a mask when entering businesses. They</i>	Я думав, що при вході на підприємства треба вдягати маску.

	<i>kept yelling at me to put on some pants. (CJRYF, URL)</i>	Але, на мене весь час кричали, щоб я вдягнув штани.
26.	<i>I've gained so much weight during lockdown my bathroom scale is telling me that it can only weigh one person at a time. (CJRYF, URL)</i>	Я набрав стільки кілограмів за час ізоляції, що мої ваги у ванній кажуть мені, що вони можуть зважувати лише одну людину за раз.
27.	<i>How do you socially distance while around family? A high-fiber diet. (CJRYF, URL)</i>	Як соціально дистанціюватися, перебуваючи у родинному колі? Дієта з високим вмістом клітковини.
28.	<i>What's the difference between COVID and politics? Politics doesn't end after two weeks. (CJRYF, URL)</i>	У чому різниця між COVID та політикою? Політика не закінчується за два тижні.
29.	<i>How does COVID travel? The Batmobile. (CJRYF, URL)</i>	Як подорожує КОВІД? За допомогою Бетмобіля.
30.	<i>What did one novel coronavirus say to the other? "Oh, the places you'll see." (CJRYF, URL)</i>	Що сказав один новий коронавірус іншому? О, Ти обійдеш весь світ !
31.	<i>What's the best part of teaching your children at home? You can't be fired for drinking on the job. (CJRYF, URL)</i>	Що найприємніше в навчанні дітей удома? Тебе не можуть звільнити за пияцтво на роботі.

32.	<i>What did the single guy say to the single woman during lockdown? "If COVID doesn't take you out, can I?"</i> (CJRYF, URL)	Що сказав самотній хлопець самотній жінці під час локдауну? "Якщо КОВІД тебе не бере, то як це вийде у мене?".
33.	<i>What do you call staging a beer in every room of the house? A pub crawl.</i> (CJRYF, URL)	Як називається, коли пивні пляшки розставлені у кожній кімнаті будинку? Прогулянка пабами.
34.	<i>What do you call someone whose life didn't change after quarantine? An introvert.</i> (CJRYF, URL)	Як назвати людину, чиє життя не змінилося після карантину? Інтроверт.
35.	<i>Lockdown means you get to decide each day what outfit you'll wear in your living room.</i> (CJRYF, URL)	Локдаун- це коли ви щодня вирішуєте, в якому вбранні ви будете у вітальні.
36.	<i>Why do they call it the novel coronavirus? It's a long story...</i> (CJRYF, URL)	Чому його називають новим (новим штамом) коронавірусом? Це довга історія...
37.	<i>You know what they're saying about 2020. It went viral faster than anyone thought it would.</i> (CJRYF, URL)	Ви знаєте, що говорять про 2020 рік. Він став вірусним швидше, ніж будь-хто думав.
38.	<i>What's the best way to avoid touching your face? A glass of wine in each hand.</i>	Який найкращий спосіб уникнути дотику до обличчя? Келих вина в кожній руці.

	(CJRYF, URL)	
39.	<i>If coronavirus isn't about beer, why do I keep seeing cases of it?</i> (CJRYF, URL)	Якщо Корона-вірус не пов'язаний із пивом, чому я постійно бачу ящики з пивом Корона?
40.	<i>What's the difference between COVID-19 and Romeo and Juliet? One's the coronavirus and the other is a Verona crisis.</i> (CJRYF, URL)	У чому різниця між COVID-19 та Ромео та Джульєттою? Один – коронавірус, а інший – "веронакризис".
41.	<i>What do you call panic-buying of sausage and cheese in Germany? The wurst-kase scenario.</i> (CJRYF, URL)	Як називається панічне скуповування ковбаси та сиру в Німеччині? Сценарій wurst-kase. (співзвучно англійському "найгірший випадок")
42.	<i>Back in my day, you would cough to cover up a fart. Now, with COVID-19, you fart to cover up a cough.</i> (CJRYF, URL)	В часи моєї юності люди кашляли, щоб ніхто не почув, що вони пукнули. Тепер, з COVID-19, люди пукають, щоб приховати кашель.
43.	<i>You know who buys up all the toilet paper? Assholes.</i> (CJRYF, URL)	Знаєте, хто скуповує весь туалетний папір? Засранці.
44.	<i>Nail salons, hair salons, waxing center and tanning places are closed. It's about to get ugly out there.</i> (CJRYF, URL)	Нігтьові салони, перукарні, центри епіляції та місця для засмаги закриті. Скоро всі стануть потворними.

45.	<i>Why don't chefs find coronavirus jokes funny? They're in bad taste. (CJRYF, URL)</i>	Чому шеф-кухарі не вважають жарти про коронавірус смішними? У них поганий смак.
46.	<i>What should you do if you don't understand a coronavirus joke? Be patient. (CJRYF, URL)</i>	Що робити, якщо ви не зрозуміли жарт про коронавірус? Станьте терплячим пацієнтом.
47.	<i>The grocery stores in France look like tornadoes hit them. All that's left is de brie. (CJRYF, URL)</i>	Продуктові магазини у Франції виглядають так, ніби по них пронісся торнадо. Все, що залишилося, це справжні "дебрі".
48.	<i>I'll tell you a coronavirus joke now, but you'll have to wait two weeks to see if you got it. (CJRYF, URL)</i>	Зараз я розповім вам анекдот про коронавірус, але вам доведеться почекати два тижні, щоб дізнатися, чи він (коронавірус) до Вас дійшов.
49.	<i>Finland just closed its borders. You know what that means. No one will be crossing the finish line. (CJRYF, URL)</i>	Фінляндія щойно закрила свої кордони. Ви знаєте, що це означає. Ніхто не перетне фінський кордон (співзвучно англійському «фінішна межа»).
50.	<i>What do you tell yourself when you wake up late for work and realize you have a fever? Self, I so late. (CJRYF, URL)</i>	Що ви кажете собі, коли прокидаєтеся пізно на роботу і розумієте, що у вас жар? Сам, о, ізолюйся.
51.	<i>Still no toilet paper in the stores. They're wiped out and you're shit</i>	У магазинах досі немає туалетного паперу. Всі підтерлись, а Вам капець

	<i>out of luck.</i> (CJRYF, URL)	як не пощастило.
52.	<i>So many coronavirus jokes out there, it's a pandemic.</i> (CJRYF, URL)	Так багато жартів про коронавірус, що це вже пандемія.
53.	<i>What did the man say to the bartender? I'll have a corona, hold the virus.</i> (CJRYF, URL)	Що ця людина сказала бармену? Мені пиво Корону. А вірус притримайте (Але не вірус)
54.	<i>If there's a baby boom nine months from now, what will happen in 2033? There will be a whole bunch of quaranteens.</i> (CJRYF, URL)	Якщо за дев'ять місяців почнеться бейбі-бум, що буде у 2033 році? Буде ціла купа дітей-карантину. (дітей покоління карантину)
55.	<i>Did you hear the joke about the germ? Never mind, I don't want to spread it around.</i> (CJRYF, URL)	Ви чули жарт про мікроба? Не переймайся, я не хочу розповсюджувати його довкола.
56.	<i>I ran out of toilet paper and had to start using old newspapers. Times are rough.</i> (CJRYF, URL)	У мене закінчився туалетний папір, і мені довелося почати користуватися старими газетами. Жорсткі часи.
57.	<i>Yeah, I have plans tonight. I'll probably hit the living room around 8 or 9.</i> (CJRYF, URL)	Так, маю плани на вечір. Я, мабуть, прийду до вітальні близько 8 чи 9.
58.	<i>Why didn't the sick guy get the</i>	Чому хворий не зрозумів жарт? На

	<i>joke? It flu over his head. (CJRYF, URL)</i>	хвору голову й жарти не заходять (доходять).
59.	<i>30 days hath September, April, June, and November, all the rest have 31, except for March which was infinite. (CJRYF, URL)</i>	30 днів мають вересень, квітень, червень і листопад, решта місяців - 31, за винятком березня, який був нескінченним.
60.	<i>What types of jokes are allowed during quarantine? Inside jokes! (CJRYF, URL)</i>	Які види жартів дозволено під час карантину? Лише внутрішні жарти!
61.	<i>You know what they say: feed a cold, starve a fever, drink a corona. (CJRYF, URL)</i>	Як кажуть: під час застуди треба їсти, під час лихоманки краще відмовитись від їжі, а під час Корони краще пити Corona.
62.	<i>What did the sick parent make their kids for lunch? Mac and sneeze. (CJRYF, URL)</i>	Що хворі батьки готують своїм дітям на обід? Макарони з чханням (співзвучно з англійським «макарони з сиром»)
63.	<i>Where do sick boats go to get healthy?! (CJRYF, URL)</i>	Куди вирушають хворі човни, аби стати здоровими?!
64.	<i>What does eating raw garlic have to do with preventing COVID-19? It helps keep everyone at a safe distance. (CJRYF, URL)</i>	Який стосунок має вживання сирого часнику до профілактики COVID-19? Він допомагає утримувати всіх на безпечній відстані.
65.	<i>Knock-Knock!</i>	Тук-тук!

	<p><i>Who's there?</i></p> <p><i>Etch</i></p> <p><i>Etch Who?</i></p> <p><i>Bless You!</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Хто там?</p> <p>Ап</p> <p>Ап хто?</p> <p>Будьте здорові!</p>
66.	<p><i>What did the astronauts say to NASA when they notified them that their mission was complete and they could return to earth? Thanks, but no thanks.</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Що сказали астронавти НАСА, коли, їм повідомили, що їхня місія завершена і вони можуть повернутися на Землю? Дякуємо, але не треба.</p>
67.	<p><i>What did the barista call her face mask? A coughy filter.</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Як бариста казав про її маску для обличчя? Фільтр для кашлю (співзвучно англійському «фільтр для кави»).</p>
68.	<p><i>During the pandemic, it's important to take after NASA. Give people space.</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Під час пандемії важливо діяти за прикладом НАСА. Дайте людям простір (слова «простір» і «космос» англійською позначаються одним і тим самим словом).</p>
69.	<p><i>Why hasn't anyone in Antarctica contracted COVID-19? They're so ice-o-lated.</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Чому ніхто в Антарктиді не заразився КОВІД-19? Вони так ізольовані льодом.</p>
70.	<p><i>I would make a COVID-19 joke, but it would be tasteless.</i></p> <p>(CJRYF, URL)</p>	<p>Я пожартував би про COVID-19, але це був би жарт без смаку, а можливо, й без запаху.</p>

71.	<i>What goes great with Corona? Lyme disease.</i> (CJRYF, URL)	Що добре поєднується з Коронаю? Хвороба Лайма.
72.	<i>What's the difference between the Alpha and Delta variant? I don't know; it's all Greek to me.</i> (CJRYF, URL)	У чому різниця між варіантами Альфа та Дельта? Я не знаю; для мене це просто щось грецьке.
73.	<i>Have scientists determined why cats can catch COVID? It's still a meow-stery.</i> (CJRYF, URL)	Чи визначили вчені, чому кішки можуть заразитись КОВІДом? Це все ще таємн-явкання.
74.	<i>Did you hear that vaccinations are controversial in some communities? It's a real sticking point.</i> (CJRYF, URL)	Чи ви чули, що вакцинація викликає суперечки в деяких спільнотах? Це реально заразно.
75.	<i>What did the virologist say to the public? Probably the opposite of what he'll tell them next week.</i> (CJRYF, URL)	Що сказав вірусолог громадськості? Ймовірно, зовсім не те, що він скаже їм наступного тижня.
76.	<i>One horse asks the other if he's tried Ivermectin. "I haven't," he says, "but my neigh-bor has."</i> (CJRYF, URL)	Один кінь запитує іншого, чи пробував він Івермектин. "Я не пробував", - відповідає той, - "але мої іго-го-сті пробували".
77.	<i>What are some unexpected consequences of over-the-counter efforts to treat COVID-19? Dirty</i>	Якими є деякі несподівані наслідки безуспішних зусиль щодо лікування COVID-19? Оральні втіхи.

	<i>fish tanks.</i> (CJRYF, URL)	
78.	<i>Joe Rogan caught COVID but made a near-complete recovery. Unfortunately, he's still not able to smell jiu-jitsu.</i> (CJRYF, URL)	Джо Роган підхопив COVID, але майже повністю одужав. На жаль, він все ще невідчуває запахів від форми джуджіу-джитсу.
79.	<i>What do all virus jokes have in common? They're catchy.</i> (CJRYF, URL)	Що спільного у всіх вірусних жартів? Вони чіпляють.
80.	<i>What do you call a coffee filter mask? A coughy filter.</i> (CJRYF, URL)	Як ви називаєте маску з кавового фільтра? Фільтр для кашлю.
81.	<i>Going to ask my mom if the offer to slap me into next year still stands.</i> (CJRYF, URL)	Піду запитати маму, чи пропозиція перевести мене на наступний рік все ще у силі.
82.	<i>Knock-Knock! Go home, you're supposed to be social distancing.</i> (CJRYF, URL)	Тук-тук! Іди додому, ти маєш дотримуватися соціальної дистанції.
83.	<i>As a result of the World Health Organization recommending lockdowns, people around the U.S. began adopting shelter dogs. WHO let the dogs out.</i> (CJRYF, URL)	Внаслідок того, що Всесвітня організація охорони здоров'я рекомендувала перебувати в будинках, люди по всьому США почали забирати собак із притулків. ВООЗ випустила собак на волю.
84.	<i>What's the difference between</i>	Чим відрізняється робота вдома від

	<i>working from home and working in an office? COVID. (CJRYF, URL)</i>	роботи в офісі? Ковідом. Ю
85.	<i>They said you had to wear a mask at the grocery store. They should have mentioned clothes, too. (CJRYF, URL)</i>	Вони сказали, що у продуктовому магазині потрібно носити маску. Вони мали б згадати і про одяг.
86.	<i>What do you call grabbing your packages from the front porch? The day's outdoor activities. (CJRYF, URL)</i>	Як називається, коли забираєш пакунок / посилку з ганку? Прогулянка надворі.
87.	<i>What's the worst part of homeschooling? You can't transfer students out of your class. (CJRYF, URL)</i>	Що найгірше у домашньому навчанні? Ви не можете вигнати учнів зі свого класу.
88.	<i>"This is your pilot speaking. I'm working from home today". (CJRYF, URL)</i>	"Говорить ваш пілот. Сьогодні я працюю з дому".
89.	<i>"Coronavirus won't last long because it was made in China" (CJRYF, URL)</i>	"Коронавірус не протримається довго, тому що його зробили в Китаї"
90.	<i>"You see a coronavirus meme, you laugh at it, you start coughing, you have a sudden urge to travel the world". (CJRYF, URL)</i>	"Ви бачите мем про коронавірус, смієтесь з нього, починаєте кашляти, у вас з'являється раптове бажання подорожувати світом".
91.	<i>"Love knows no borders, neither</i>	"Кохання не знає кордонів, як і люди

	<i>do people with coronavirus”</i> (CJRYF, URL)	з коронавірусом"
92.	<i>“It’s been almost a week me and wife are working from home due to coronavirus situation. I think we will kill each other before the virus does!”</i> (CJRYF, URL)	"Ось уже майже тиждень ми з дружиною працюємо вдома через ситуацію з коронавірусом. Я думаю, ми вб'ємо один одного раніше, ніж це зробить вірус!"
93.	<i>I'm wearing bra today, but as a face mask.</i> (CJRYF, URL)	Сьогодні я ношу бра, але як маску для обличчя.
94.	<i>According to my bathroom scale, my face mask weights about 7 pounds.</i> (CJRYF, URL)	Як показують мої підлогові ваги, моя маска для обличчя важить близько 7 фунтів.
95.	<i>How will the world see my blush when i have a mask on?</i> (CJRYF, URL)	Як світ побачить мій рум'янець, коли на мені маска?
96.	<i>My ears are currently carrying sunglasses, headphones, and a face mask. Ears are now a purse!</i> (CJRYF, URL)	Мої вуха зараз тримають сонцезахисні окуляри, навушники та маску для обличчя. Вуха тепер – це сумочка!
97.	<i>From now on I’m always going to wear a mask to the grocery store, I prefer a disguise when purchasing obscene amounts of</i>	Відтепер у продуктовий магазин я завжди ходитиму в масці, віддаючи перевагу маскуванню при покупці непристойної кількості нездорової

	<i>junk food.</i> (CJRYF, URL)	їжі.
98.	<i>When I wear my face mask I like to think I look like a ninja. A tired, stressed, and vacant eyed ninja.</i> (CJRYF, URL)	Коли я вдягаю маску, мені подобається думати, що я схожий на ніндзя. Такий собі втомлений і напружений ніндзя з порожнім поглядом.
99.	<i>Every time I get pissed about everything happening i make masks.</i> (CJRYF, URL)	Щоразу, коли я злюся на все, що відбувається, я роблю маски.
100.	<i>"Dear HR, i am suffering from coronavirus and request you to grant me paid leave for 20 days. Otherwise, I will come to office..."</i> (CJRYF, URL)	"Шановний відділ кадрів, я хворий на коронавірус і прошу вас надати мені оплачувану відпустку на 20 днів. Інакше я прийду в офіс.

SUMMARY

According to the purpose of our master's research, the first chapter was devoted to the classifications of pun and theoretical foundations of translation transformations. The term of translation transformation provided by foreign and domestic scholars was analyzed. In addition, a number of classifications by Maximov were provided. The translation transformations that we analyzed in the framework of our research refer to lexical, grammatical and phonetic structures. At the lexical level, we considered the following transformations: calquing (literal translation), addition (providing information not reproduced by the author in the original), parallelism, metaphor, tautology and antithesis. At the grammatical level: addition and compensation. Since the classifications presented in the scientific works of a number of scholars differ from each other, we decided to analyze the most common translation transformations.

The second section was devoted to the analysis of classifications of puns existing in the English-speaking environment. It was found that the most powerful groups of usage are okazionalisms, phonetic and phraseological puns.

The third part of the study was based on lexical and grammatical transformations that occur during the translation of fiction from English into Ukrainian. In this section, the difficulties that can get in the way when achieving an adequate translation were considered. At the lexical level, emotive and expressive and culturally marked vocabulary, terminology and book vocabulary, loanwords, slangisms and dialectisms may be used. Such complex units and constructions also cause some difficulties. To solve these difficulties translators use various kinds of transformations. Descriptive translation, transcoding, addition, different types of substitutions are used to overcome difficulties at the lexical level. As for grammatical difficulties (absence of equivalent form, partial coincidence, difference in the nature and use of grammatical form), in this case, the division or combining of sentences

and grammatical substitutions (sentence member, part of speech, word form: noun number, verb mood, sentence type).

According to the research, the play of language forms aimed at achieving a comic effect is based on various consonances, polysemy, full or partial homonyms and paronyms, modification of stable lexical turns or their compatibility.

In general, having studied the problem of translating puns that have no analogues in the target language, we have found several translation strategies that help translators to translate puns without great losses (they have a choice: loss of pun or meaning), namely: compensation and transformation techniques.

The translation transformations that we analyzed in our study refer to lexical and grammatical and phonetic structures. At the lexical level, we considered the following transformations: calquing (literal translation), addition (providing information not reproduced by the author in the original), metaphorical translation, antithesis, epithet, parallelism and tautology.

Thus, summarizing the general results of our research, it should be noted that in the practice of a translator, transformations occupy a prominent place, and the main requirements for a translator are the ability to successfully overcome difficulties that arise in the process of work, to "feel" the language and skillfully use transformations of various kinds, provided that they are justified.